

ՌԱՅԵՐԻՄԱ

RAHNUMA

Tel. Washington Heights 7128

A BI WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 165 Audubon Avenue, New York, N. Y.

Entered as second-class matter Aug. 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Mar. 3, 1879.

Vol. XII, No. 24, November 22, 1930

Ճիւտ 12, Նո. 24, Նոյեմբեր 22, 1930

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԱՐ

«ՅԻՍՈՒՍ ԿՐՊԻ ԱԼԼԱՀ»

Զին հիւքիւմէթինին ըյիսի Զիյէնկ Գէյ Շէք կէչէն կիւն քէնտինին գայըն վալիտէսի խանէսինէ պիր Զինլի Մէթօտիսթ վաւը տաւէթ էտէրէք օրատա Գրիստիանլըղը գապուլ էթտիլինի թագրիր էթմիլ վէ վաւըըն էլիլէ վաֆթիլդ էտիլմիլ տիր: Օրատա վէրտիլի սատէ թագրիր շունտան իպարէթ իտի, «Պէն Յիսուս Գրիստոս կիպի պիր Ալլահա իհթիյաճ հիսս էտիյօրում:» Կէօրիւնիլյօր քի Շէքին գաւրըն վէ գայըն վալիտէսի քէնտինէ պու Ալլահը քէնտի հայաթլարը իլէ կէօսթէրմիլ իտիլէր:

Պու զաթըն Գրիստիանլըղը գապուլ էթմէսինէ տաիր պիր գաչ մուհիմ սիւալ խաթրա կէլիյօր: Աճէպա պոււնտա անըն սայիգասը նէ տիր: Աճէպա պու վաղընըն քէնտինէ վէ միլ լէթինէ թէէսիրի նէ օլաճագ տըր, վէ սաիրէ:

Պաղըլար պոււնուն սիյասի պիր մագսէտ իլին իճրա էտիլտիլինի զանն էտիյօրլար: Պէլքի էվրօփալըլարըն նաղարընտա հիւսն ի թէվէճիւհ գաղանմագ իլին եախօտ էվրօփատան պէօյիւք պիր միգտարտա պիր իսթիգրաղ էտէպիրմէք իլին պէօյլէսի պիր աւըմ ալմը տըր զանն էտիյօրլար: Պաղըլար տա ըէիս քէնտիսի Բուս Գօմիւնիսթլէրէ մուխալիֆ օլտուղը հալտա անլէրէ գարըն իլլէտիլի սըրատա էվրօփալըլարըն հիւսն ի թէվէճիւհիւնէ նախ օլապիլմէք իլին պու աւըմ ալմը տըր տէյիւ տիւլիւնիլյօրլար: Վաղաա մաղըտա պաղը մէլիքլէր Գրիստիանլըղը գապուլ էթտիլէրսէ սիյասի միւհիպլէրտէն սէվգ օլունտուլար: Մէսէլա

Պէօյիւք Գօնսթանթին Գրիստիան օլտու իսէ, քէնտիսի գալպէն Գրիստիանլըղա ինանմը օլան պիրի մագամընտա թանլըմը տէյիլ իտի: Օ՝ իմփէրաթօրլըղըն պիւհրանլը պիր զէմանընտա էփէյիճէ գուվլէթլէնմիլ օլան Գրիստիան ունսուրուն հիսիյաթընտան իսթիֆատէ էթմէք իւղըն սիյասի պիր հիսապ իլէ իլլէմիլ իտի:

Վէ լաքին նիչէլէր տէ վար քի անլէրին էֆքեարընճա Զիյէնկ Գէյ-Շէք Գրիստիանլըղը ճիտտի պիր հիսսիյաթլա գապուլ վէ թագրիր էլլէմիլ տիր: Պոււնա տէլիլլէրի շու տըր քի պու զաթ պիւլթիւն պու տախիլի ինգիլապ էսնասընտա ճիտտի պիր սիրէթ իպրաղ էթմէլէ պէրապէր քէնտիսինին հիւքիւմէթէ իճրա ի նուֆուլդ էթտիլի զէմանլարտա փէք նամուսլու վէ լիյաղաթ էհլի քիմսէլէրի քէնտիսինէ եալլէր սէլմիլ իտի:

Պու տինի թէպտիլաթտա Զիյէնկ Գէյ-Շէքին սաիգէսի հէր նէ տէ օլսա շու սահիհ տիր քի պոււնուն միլլէթին հայաթընճա փէք մուհիմ թէէսիրաթը օլաճագ տըր:

Միւմաիլէյհ պու Փիլիլի իլէ քէնտիսինին սիյասի մէսլէքինտէ տահա եիւքսէք պիր միյարա կէօրէ իլլէմէյէ սէվգ օլունաճագ տըր, զիրա օ՝ Յիսուս կիպի պիր Ալլահ սէլմիլ տիր: Պու Փիլիլին միլլէթին հայաթը իւղէրինտէ տէ թէէսիրի փէք խայրը օլապիլիլ: Զինտէ Գրիստիանլըղ Միսիօնէրլէրին եէտիլլէ էփէյիլ իլէրի կիթմիլ տիր: Վաղաա ալատա Գըրիստիանլար ալէյհինտէ պէօյիւք թէատտիլէր գուհուր էթմիլ վէ նիչէ եէրլի Գրիստիանլար չէհիտ տիւլմիլլէր իտի իսէ տէ, չիմտի ճիւմ-

հիւրերէն ընդհանրապէս Գրիստիան օլմասընըն պիւ թիւն էհալի իւզէրինտէ միւսախտ պիւ թէհսիւր պրազաճաղը փէք թապիի տիր: Պու վազըա Զի- նին 400 միլիօն էհալիսի արասընա Գրիստիան թէսավվուրլարընըն Գրիստիան ախազընըն, Գրիստիան իտէալընըն տահա վասի պիւ միգ- յաստա կիրմէսինէ եօլ աչաճազ տըր: Պիւ քիմ- սէ Յիսուս կիպի պիւ Ալլահա իհթիյաճ հիսս էտէրսէ՝ օ ատէմ տահա էյի պիւ ատէմ օլա- ճազ տըր վէ էկէր պիւ միլլէթ Յիսուս կիպի պիւ Ալլահա իհթիյաճ հիսս էտէրսէ օլ միլլէ- թին տահա զիյատէ միւլթէրազը պիւ միլլէթ օլաճաղընա իմիտ էտէպիլիլիլ: «Յիսուս կի- պի պիւ Ալլահ» եանի Յիսուստա միւնքէշիֆ օ- լան Ալլահ պէշէրիյէթին տինի իհթիյաճաթընը իպնա էթմէքէ պերապէր անըն պիլմէյէ հաս- րէթ չէքտիլի ինսանիյէթի տէ անա կէօսթէրէ- րէք անը քէմալա տօղրու սէվզ էտէճէք օլան էն միլլէսիւր զուվվէթ տիր:

Պու կիւն հէր ֆէրտին վէ հէր միլլէթին աւլ իհթիյաճը պուռնա եանի «Յիսուս կիպի պիւ Ալլահա» տըր: Պու կիւն պէօյիւք քիւշիւք տի- կէր միլլէթէրին տէ իհթիյաճը պուռնա եանի Յիսուս կիպի պիւ Ալլահա տըր: Պիլիմ միլլէ- թիմիլ տէ իշթէ պու Ալլահա միւհթաճ տըր:

Շու սահիւ տիր քի պիլզ հէր նէ գատար տա Գրիստիանըղը էն էվվէլ գապուլ էթմիշ օլ- մաղըղըմըղա իֆթիլիար էտէր իսէք տէ, վէ հէր նէ գատար տա Յիսուսուն իսմինէ էն չօզ չէհիտլէր վէրմիշ օլմազլա մարուֆ իսէք տէ, չու տա սահիւ տիր քի պու կիւն էկէր տիգզաթ էթմէք իսէք պու Յիսուս կիպի Ալլահ ունութ- մազ թէհիլքէսինտէ վէ թէճրիպէսինտէ պու- լունուլթըրուզ: Գօնֆիլիկիւն Զին՝ պու «Յիսուս կիպի Ալլահ» արամազտա իքէն պիլզ Գրիս- տոսեան էրմէնիլէր պու Յիսուսու գայ էթմիշ օլմալալըմ:

Յ. Գ. Գ.

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱԿԱՆ ՔԻԼԻՍԷ ՎԷ ՏԻԿԷՐ ՓՐՕԹԵՍՐԱՆ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ

Նիւ Եօրգուն Եպիսկոպոսական քիլիսէսի- նին պաշ Եպիսկոպոսը Տօզ. Մէնինկ կէչէն կիւն պիւ մուսվին Եպիսկոպոս թախսիս էտէրքէն ի- րատ էթտիլի պիւ վազտա, Եպիսկոպոսական, Գաթօլիք վէ Օրթօտօքս քիլիսէլէրտէն մատա տիկէր քիլիսէլէրին ըուհանի մէմուրլարընըն կարգը նիլզամի օլմատըղընը, պինաէն ալէյհ

անլէրին հազիլի քիլիսէ մէմուրլարը սալըլա- մալաճազլարընը սէօյլէմիշ իտի: Պուռն իւզէ- րինէ Եպիսկոպոսական քիլիսէնին մարուֆ ըս- մի պիւ հէյէթի Տօզ. Մէնինկ ալէյհինտէ պիւ փրօթէսթօնամէ նէշը էյլէմիշէր տիր: Անլէր տէյօրլար քի, Տօզ. Մէնինկ օլ վազընտա քիլի- սէ թարիխինէ տալի պէօյիւք ճէհալէթինի իս- պաթ էթմիշ տիր: Պու կիւն թարիխճէ միւսպէթ պիւ հազիլաթ տըր քի, պու կարգ մէսէլէսինի նէ Գրիստոս քէնտիսի, նէ տէ Առաքեալլար մէյ տանա զօյմամը տըր: Իլք քիլիսէտէ նէ վաֆ- թիլդի, նէ Եպիսկոպոսական, նէ Երիցական վար ըտը: Իլք քիլիսէ ըուհանի պիւրատէրիլք- տէն իպարէթ իտի: Լաքին միւմինլէրին սալըլ արթուրընա պիւ սատէ թէչըրլաթա լուղում կէօ ըրլալիւ, վէ թէտրիճէն պու թէչըրլաթ Փարզ- ւլ չէքլէր ալտը:

Մէղքիւր փրօթէսթօնամէ տէվամ էտէրէք սէյօր, «Հիշ պիւ պինա քէնտի թէմէլլէրինտէն զիյատա զուվվէթլի օլմազ: Յիսուս քիլիսէ իտարէսինին նէ Եպիսկոպոսական նէ պաշա պիւ յարանուանական չէքտէ օլմասընը թէր- թիպ էթմէտի:»

Ֆիլվալը հէր հանկի պիւ քիլիսէ թէչըրլա- թընըն ինճիլճէ տիկէլլէրէ ֆալիք օլտըղընը իտ- տիա էթմէյէ մահալ Եօզ տըր: Հանկի յարան- ուանական թէչըրլաթ քի քիլիսէնին նէմասընա վէ ազալարըն տահա զիյատէ սէմէրէտար էօմը կէչիլմէսինէ խըտմէթ էտէրսէ օլ նէվ թէչըր- լաթ օլ էհալի իշին իսալըլալ տըր:

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՐՈՒՀԱՆԻ ՄԻԻԹԱԼԷԱԼԱՐ

Զայ Օլան Ֆուրսաթլար

Պու կէչէն հաֆթա զարֆընտա էօյլէ ֆուր- սաթլարըն օլտո՞ւ մու քի անլէրտէ պիւ ատէմէ էյիլիք էթմէք իսթէտին, լաքին էթմէտին: Պէլքի պու ֆուրսաթլարըն պազըսը էօյլէ իտի քի սէն օլ էյիլիլի էթմէք իսթէտին իսէ տէ էտէմէղի- ալին: Պէլքի պիլիլին իսնէ էթմէք իսթէտին ամ- մա փարան Եօզ իտի: Պէլքի պիլիլին պիւ ֆէնա Եօլտան տէօնտէրմէք իսթէտին, լաքին օ տէօն- մէք իսթէմէտի: Պէլքի միլլէթինին արասընտա Եանլըլ պիւ չէյ կէօրտիւն, լաքին օնը տօղրուլթ- մազ սէնին իլթիտարընըն իսարիճինտէ իտի: Պուլարտան տօլալը էսէֆ էտէրսին, լաքին սէն

քննարկի թագապիս էթմէզսին: Լաքին էյիլիք էթմէյէ պաշգա Փուրսաթլարըն տա օլտու, անլերի գուլլանմատըն: Մէսէլա, պիր միւսթաճա իանէ էտէպիլիլ իտին, լաքին փարատան ալլըլամատըղըն իչիւն էթմէտին: Պիր պաշգասընա խօշ պիր սէօղ սէօյլէյէպիլիլ իքէն օլ սէօղիւ սէօյլէմէտին: Պիր խասթալը զիյարէթ էտէպիլիլ իտին, ամմա սէն քէնտի ըսհաթընը գաշըրմամազ իչիւն անը զիյարէթ էթմէտին: Քէլէ Հասըլ եա խօտպիլիլք եա թամա եա գայտսըղըղ սէպէպինտէն օլ Փուրսաթլը զայլ էյլէտին: Լաքին սահիւս տէյիլ մի քի պու իսմալըղընըն սէպէպինտէն գօնչուն պէօյիլք պիր պէրէքէթտէն մահրում գալտը, սէն պէօյիլք պիր մէսէրէթ զայ էյլէտին վէ քէնտի զաթընա տալիր պէօյիլք պիր Փաղիլէթտէն մահրում գալտըն: Պէօյլէսի Փուրսաթլար Հայաթըմըգտա Ալլահըն պիր թէրթիպի տիր քի պէշէրիյէթ անլէրին սայէսինտէ քեամիլ օլաճազ տըր: Լաքին պու Փուրսաթլարըն նիչէսի արթըզ կէրի տէօնմէզ: Եաղըղ՝:

Իմտի պու կիւն պիր գարար գըլ քի պիր տահա պէօյլէ Փուրսաթլար սանա վէրիլիլքէն անլէրէ նազարէն պիգայտ պուլունմայաճազսըն: Իմտի կէօղիւնիւ աշ. վէ օլ սըրալարը Հազըր իրատէթլէ պէքլէ: Պու Փուրսաթլար Ալլահ իլէ իլթիրաք էթմէք տիր: Իմտի պու Փուրսաթլարը սանա վէրէն Զաթա տէ. «Եա Բապազ, Փուրսաթլարըմը գայ էտէրէք սէնին իչիլի կէրի գօյտուղում իչիւն պանա ափվ էյլէ:»

Քէզալիք տէ, «Եա Բապազ, պանա եէնի Փուրսաթլար վէր. վէ օլ Փուրսաթլարը էյիլ գուլլանմազ իչիւն պանա հիքմէթ վէ գուվէթ վէր:»

«Իմտի հէր քիմ իայր իլլէմէյի պիլիպ տէ ինրա էթմէզսէ իլլէմէմէսի անա կիւնաճ տըր»: «էյ իպն ի առէմ, Պէն սէնի Պէյթ ի Իսրայէլէ պէքճի թային էթտիմ վէ պէնիմ թարաֆըմտան քէլամ իչիտիպ պէնիմ թարաֆըմտան անլէրի սազընտըրասըն: ... Վէ չէրին եաշամասը իչիւն քէօթիւ եօլունտան սազընմասը զըմնընտա անա սէօյլէմէզ իսէն անըն գանընը սէնին էլինտէն թալէպ էտէճէյիմ:»

ԱԼԼԱՀԸՆ ԻՐԱՏԵԹԻ

Ումում էլէքթրիք գումփանիասընըն քէշֆիլաթ տիրէքթօրը մարուֆ քիմիակէր Տօգ. Ա. Բ. Հուրիթի քէնտի լէպօրէթօրիսինտէ մէշ-

ղուլ պուլունտուղու պիր վազթտա քէնտիսինի զիյարէթ էտէն Մր. Կրէյ նամ տիկէր պիր մուալլիմ իլէ միւսահէպէսի Նիւ Եօրգ թայմըն Նոյ. 2 նուսիէսինտէ եազըմըշ իտի: Պու միւսահէպէտէ Մր. Կրէյին պիր սիւալընա ճէվապ վէրիլ իքէն, Տօգ. Հուրիթի տէր, «էլէքթրիքին նէ օլտուղընը պիլմէյօր իսէք տէ ճիւմլէ մէվվուգուաթըն էքսէրինին էլէքթրիքլէ ինրա օլունտուղունը պիլիլյօրըզ:»

Մր. Կրէյ, «Մէվճուաթըն էսասը նէ տիր», տէյու սօրտուղունտա, միւմալիլէյս ճէվապէն, «Օլ խուսուստա չօգ նազարիլէլէր վարտըր» տէտի, վէ մասասը իւզէրինտէ տուրան պիր մըգնատըս չէլիլի ալըպ, «Պունու պիր փարչա տէմիլէ եաղլաշտըրըլաւմ, տէմիլ մըգնատըսա տօղրու գօշար», լաքին, էլինտէքի մըգնատըսը պիր թախթայա չազըմըշ օլան տիկէր պիր մըգնատըս չէլիլինէ եաղլաշտըրտըղընտա, պու չէլիք թախթատաքինին իւզէրինտէ եարըմ փարմազ եօգարտա, Հավատա եիւզմէյէ պաշլայընճա, օ սիւալ էթտի, «Պու չէլիք Հավատա նասըլ տուրուլյօր:»

Վէ սիւալընա քէնտիսի ճէվապ վէրիպ, «Սըր Օլիվըր Լաճ, էսէր իւզէրինտէ տուրուլյօր, տէր, Այնշթայն իսէ, էսէր տէնիլէն պիր վարլըզ եօգ տըր, տէր: Պէն տէրիմ, Պու մըգնատըս Հավատա Ալլահըն իրատէթիլէ եիւզիլյօր: Գիւմ՝ պու պէնիմ ճէվապըմտան տահա զիյատէ գանաթապախշ պիր ճէվապ վէրէպիլիլ» տէտի:

Սէօղիւնէ տէվամ էթտի, «Պիր զիյա փէրթէվի պիր եըլտըղտան եիւզիլքճէ սէնէ եօլճուլուգ էտէրէք կիւզիլմիւն ասապէսինէ եէթիլիլ վէ պէն եըլտըղը կէօրիլ իմ: Լաքին պու կէօրիւշէ սէպէպ օլան զիյա նէ տիր: Այիմլէրին հէր պիրի պիր ճէվապ վէրիլյօր: Վէ պու ճէվապար հէփ թախմինլէր տիր: Պէն տէրիմ, զիյա Ալլահըն իրատէթի իլէ եօլճուլուգ էտիլյօր: Էն էյի ալիմլէրիմիլ գապուլ էթմէլի տիրլէր քի, քէնտիլէր վէ քէնտիլէրտէն էվվէլ կէլմիլ օլան ալիմլէր վէ քէնտիլէրտէն սօնրա տահա կէլէճէք օլան ալիմլէր պէօյիլք էսրար իլէ օյնայան Գինտըրիկարթըն շալիտուլէրի տիրլէր: Եախօտ աթօմը ալ: Տիւն ալիմլէր պունըսը քիւշիլք մէնզումէ ի չէմսիլէլէր տիր տէտիլէր, լաքին պու կիւն պու նազարիլէ էսկիտի: Աթօմլար տալկալար տըր տէյօրլար: Եարընքիլէր տէ պաշգա պիր չէյ տէյսէլէլէր: Իւմին հիչ պիր

նազարիյէսի սապիթ, վէ թէղայիւրտէն միւնէզէն տէյիլ տիր: Ճիւմլէսի տէ տաիմի պիր հարաքէթտէ տիր: Ալլահըն իրատէթի իսէ էօյլէ պիր գաիտէ տիր քի, անը քէշֆ էտէր իսէք տէ տէրք էտէմէյիղ, եինէ տէ քէնտիսի թէպէտտիւտէն միւնէզէն տիր»:

Տօգ. Հուրիթնի պունտան պաշայըպ՝ թապիաթտա պուլունան պազը տիկէր ալայիմի թաբիֆ էտէրէք անլէր հազգընտա ալիմլէրին վէրտիյի նազարիյէլէրի պիրէր պիրէր զիքը էտէր վէ ալէմտէ խուսուսա հայաթ ալէմինտէ կէօրիւլէն թէպէտտիւլ վէ թէրազգընթ թարիֆ էտէրէք տէր, «Պու մաքինավի իսլահաթլար, բուհանի խայր իչիւն տիր: Իլմ տաիւրէսինտէ կէօրիւլէն մատտի թէրազգը պիւլէ առէմին բուհանի թէրազգընթ իչիւն տիր: Էկէր իլմի քէշֆիյաթ առէմլէր վէ միլլէթլէր աբասընտա հիւսն ի բիզայա խըտմէթ էթմէյիպ, առէմլէրին պիրպիրլէրինի թէլէֆ էթմէլէրինէ գուլլանըլաճադ իսէ, անտէ նէ մանա գալըր:»

Ճիւմլէ մէվճուտաթըն էսասը Ալլահըն իրատէթի:

ԹԱՊԻԱԹ ՎԷ ԱԳԼ

Ինկիլթէրրանըն իլմ ի հէյէթ (աստեղագիտութիւն) մուալլիմլէրինտէն Սըր ճէյմս ճինգ տէմիշ տիր:— Նէ իլմ ի հայաթ, նէ միւնէնտիսիլք ալէմին էսրարընըն սօնուսա եէթիլէմէմիշլէր տիր: Թապիաթ տահա զիյատէ սըրֆ մաթէմաթիքի պիր էսէր կիպի տիր: Թապիաթ գաիտէլէրի տէտիյիմիղ, մաքինավի իշլէր տէյիլ, իլլա տահա զիյատէ մուսիլի վէ շաիրանէ թէրքիպլէր տիրլէր: Թապիաթ պիր Ֆիքըր վասըթասըլլա թէրթիպ վէ իտարէ էտիլմէքտէ օլուպ՝ օլ Ֆիքըրին թապիաթը իսէ մահտուտ պիր տաիւրէտէ պիլիմ Ֆիքըրիմիղէ միւշապիհ տիր: Վազթըլլէ էֆլաթուըն տէտիյի կիպի, առէմ գարանլըգ պիր մազարատա պուլուլնույօր քի անտէն տիշարտաքի զիյա տիշարքի մէվճուտաթըն կէօլկէսինի մազարանըն գափուսուստան իչէրիյէ տիւշիւրիւյօր վէ առէմ արգասը գափուլա տէօնմիւշ օլտըղընտան անճադ օլ կէօլկէլէրի կէօրէպիլիյօր: Պէօյլէճէ կէօլկէլէր խարիճի նէսնէլէրին կէօլկէսի տիր, լաքին պիլիմ պու կէօլկէլէրտէն օլ խարիճի մէվճուտաթ հազգընտա ալտըղըմը թէսապլուրաթ նազըս տըր:

ՄՈՒՆԱԳԵՐԱԹ

ԻՃԹԻՄԱԻ ՊԻՐ ՊԵԼԱ

Նիւ Եօրքտա ԱԳԱՏԷՄԻ ԱՎ ՄԷՏԻՍԻՆԻՆ (ճէմիյէթ ի Աթըպպա) Հոկտեմբեր իճթիմալնտա Շիգալօ տար էլ Ֆինուըն փրօֆէսօրլալընտան Տօգթ. Ֆրէնք Պիլինկը պիր նութգ իրատ էյլէյիպ՝ աթիտէքի սէօղլէրի թէլէֆֆիւզ էյլէտի:

«Թէէսսիլֆ իլէ պէյան էտէրիղ քի սաթհի պիր մուայէնէ նէթիճէսի ագլըն վէ մանթըղըն մէպտէլէրինի իհմալ էտէրէք՝ Եանլըշ պիր հիւքմ իլէ ասլա լազըմ օլմատըղը հալտէ էհալինին թօնսիլլէրի չըզարըլըպ՝ տիլլէրի չէքիլէրէք սըհհէթլէրի գուրպան էտիլմէքտէ տիր: Պիղէ մալիւմ տիւր քի կէօյա էհալինին սըհհէթինի թէէմին իչիւն ճիւմլէ չօճուգլարըն վէ պէօյիլէրին թօնսիլլէրինի օյմադ վէ հէր սինն տէ օլանլարըն տիլլէրինի չէքմէք իչիւն պիր խաչակիրլիք տէվամ էտիյօր, պիղ պու մէսլէյին մազուլիյէթի խուսուսընտա ասլա հէմէֆքեար տէյիլ իղ»: “We are not at all in accord with the wisdom of such an undertaking.” (Նիւ Եօրք Թայմզ, Հոկտ. 21):

Պիղ էմինիղ քի Տօգթ. Պիլինկը նութգընտա զայէթ նազիք վէ իհթիյաթլը պիր լիսան գուլլանտը, չիւնքի պիլիյօր իտի քի խիթապ էյլէտիյի տօղթօրլար վէ տիշհիլէր գալապալըղընըն պէօյիլք գըսմը պու խաչակիրլիյին պայրազտարլարը տըրլար, վէ նիչէլէրի տէ պէ չէրիյէթին գուրթարընլարը թալըրըն թազընմազտա տըրլար: Ազընթը օ տէրէճէ գուլվէթլի տիր քի օնա գարշը քիւրէք չէքմէք իմքեանսըղ պիր հալէ կէլմիշ տիր: Պիղ տաիի քէմալը մէյնուսիյէթ իլէ թէքրար պու մէսլէյի մէվճուլ պահա էտիյօրըղ, չիւնքի առէթա իճթիմաի պիր պէլա հալինէ կէլմիշ տիր վէ անտէն խէլաս էթմէք իմքեանսըղ տըր, թա քի պու կիպիլէրին սայըսը չօղալըպ՝ վիճտանըն սէսի մէն ֆաաթթա զալիպ կէլսին:

Պու հալ նասըլ մէյտանա կէլտի, պու «մանթըգ վէ ագլըն իհմալընա» քի՞մ մէսուլ տըր: Էլպէթտէ մէսլէք պիւսպիլիւն էսասուղ տէյիլ տիր: Պիր չօգ իլլէթլէր վար քի օնլարըն ասըլ սէպէպիլինի պիլմէյօրըղ ք օնլարըն վիճուտա նասըլ վէ նէ՞րտէն կիրուիլինի անլամայօրըղ վէ տաիմա պիր գափու Եա սէպէպ արարըղ: Պիլա չիւպհէ միտէտէն, ճիւրտէն, պաղըրսազլարտան վէ տէրիտէքի հէր հանկը պիր Եարատան

Իլլէթ Թօնսոմլարը կերէպիւտիյ կիպի Թօնսիլ վէ տիշէրտէն տախի կերէպիւտի գըյասը օրթա-յա աթըրտը: Իշթէ օ կիւնիւ պոնլարըն իւամը վէրիւտի, չիւնքի ճիյերի, պաղըրսաղը, միտէ-յի չըգարմագ միւմքին տէյիլ իքէն՝ պոնլար չըգարըլապիւտի իտի, գապագ պոնլարըն պա-չընտա փաթլատը, իշ օ տէրէճէ միւպալաղա է-տիւտի քի հէր տէրտին վէ պէլանըն սէպէպի պու իքի աղալար իմիշ կիպի պիր խաչապիւ-լիք տիր պաչլատը:

Իլք տէֆա էհալիյէ պիր տէհչէթ վէրիւտի «Տիշտէն, Թօնսիլտէն, զէհիրլէնիւր էօլիւրսիւ-նիւղ» գօրգուսը օրթայա աթըրտը, էհալի նէ՞ հափապիւտի իտի: Հանկը տօգթօրա կիթսէ «Ա-ման Թօնսիլիւնի չըգար, տիշէրիւնի չէքտիր, եօգսա զէհիրլէնիւրսին» Թէհտիտի գարչըսընտա պուլընտը վէ իշ՝ պու տէրէճէլէրէ վարտը: Այ-նի զէմանտա պու տէհչէթլի ըգապէթ իշինտէ չապալալան սանաաթքեարլարա գօլայ վէ մէն-ֆաաթլը իշ օլտու:

Թէքար էտէլիմ, եանըլ անլաչըլմասըն, Թօնսիլէր քէսիլմէլի, նիճէքի էլ վէ ալաղլար քէսիլիւր, տիշէր չըգարըլմալը նիճէքի կէօղէ-րի օյար չըգարըլ իղ, նէ վաղթ հաղիգաթ ը հալտէ քէնտիլէրի խասթա վէ մուղիր իսէլէր: Եօգսա կէօյա վիճուտտա պոնլար հանըլ եա-րատըլմը, եախօտ դանսէր տիրլէր կիպի մուա-մէլէ օլունմամալը վէ հէր նէ տէրտ վէ աղըր օլսա օնուլ մէսուլը տէյու հիւքմ օլունմամալը տըր:

Բիճա էտէրիմ պիր ֆամիլեա վար մը տըր քի օրատան Թօնսիլ եա տիշէր չէքիլմէմիշ օլ-տուն, հիչ պիր տօսթ իլէ գօնուշտընըլ մը քի ալ նի հիքեայէյի իշիթմէյէսինիղ, «Տիշէրիմին ալթընտա ճիրահէթ վար իմիշ, իւչ կիւն տա-հա կիթմէսէմ զէհիրլէնիւրսի իմիշ իմ»:

Նէ՞ օլտու աճէպա տէհրլէրտէն պէրըու մէ-դարիսթանը տօլտուըանլար տիշ ճիրահէթի իլէ՞ մի օրայա կիթտիլէր, եօգսա ճէրահէթլէր սէօ-ղիւ պիր էթմիլէր ինսանլարըն տիշինէ՞ մի կիր մէյէ գարար էթմիլէր տիր: Էն Թօհաֆը տա չու տըր քի տիշէրին քէօքիւ ճէրահէթլէնիւրսի վէ հաթթա չէնէ քէմիլիւնի պիր փարմագ եէյիպ էնիւր տա սահիպի պիր շէյ տուլմայօր, ան-լումայօր: Օլսա օլսա Թապանընտան, գօլուն-տան, պէլինտէն պիր աղըր գուհուր էտիյօր ի-միշ, պիղ պու ֆիքըրին մագուլիյէթինի գապուլ էթմէյէճէյիղ:

Պիղ կէչէն սէնէ Աթլանթիք Սիթիտէ իճթի-

մա էտէն Թըպպ գօնֆէրանսընտա Օհայօտան Տօգթ. Սթիւարթըն օգուտուղու րափօրլարը նէչը էյլէտիք: Եիւղլէրճէ Թօնսիլէրի չըգմըլ չօճուղար իւղէրինտէքի Թէճրիւպէ կէօսթէրի-յօր քի օնլարտա տահա գիյատէ րօմաթիգմօ գուհուր էտիյօր, նիթէքիմ չըգմայանլարտա: Օրատա աչըգճա իտտիա օլունտու քի Թօնսիլ վէ տիշէրին պէօյրէք եա եիւրէք իլէ ալաղալը եօգ տըր: Լաքին քիմսէյէ անլաթմագ միւմքին տէյիլ տիր: Պրագ Թօնսիլէր չըգարըլսըն, հէր նէ գատար սէսլէր պօղուլուլօյօր, նիչէ տէֆա տա ճիյերտէ կանկրէն եա չէտիտ գան գայաթը կի-պի հալլէր տախի գուհուր էտիյօր իսէ տէ օն-տուղ տա ինսան եաչայա պիլիւրլէր, լաքին տիշ-լէրէ օլունան գուլմ Թէհամմիւլ հուտուտընը կէչմիշ տիր:

Եիրմի սէքիղ եաչընտա պիր կէնճ վէրէմ օլտու, Թէքմիլ տիշէրինի չըգարտըլար վէ պէս լէնմէք, հէմ խէլաս իւմիտինտէն մահրում օլ-տու: Ֆէլճ, կէօղ իլլէթի, րօմաթիգմօ, պէօյ-րէք, եիւրէք, պէյն խասթալըղլարը, մայասըլ իշիւն տիշէր չէքիլիւրսի: Պիր գատըն չօճուղ կէթիլմէթի իշիւն տիշէրինի սէօքտիլէր: Նէ՞ գատար իսթէրսէնիղ քի Թաղմա տիշի օ-լանլար պիր տէրտ իշիւն տօգթօրա միւրաճա-տթ էթտիքլէրինտէ տիշէրինի չէքմէլի նասի-հաթթ վէրիլինճէ հէման տիշ Թաղմընը չը-գարըպ կէօսթէրմիշ տիր: Ֆէնն պու գատար մասիարա օլուր մը:

Լօս Անճէլէստէ օթուղ եաչընտա պիր գա-տընա րասթ կէլտիմ, ճիւմլէ պէօյիւք տիշէրի չէքիլմիշ, չէնէ քէմիքլէրի աչըլմը, եիւղ իւ-թիհապլանմըլ, չիտտէթլի իղթիրապ իշինտէ իտի: «Նէ՞ օլտու» տէյու սօրտում, աթիտէքի հիքեայէյի սէօյլէտի:

«Պիր տիշիմ սանճըյօր իտի, տիշ խասթա-լանէսինէ կիթտիմ, մուայէնէ էթտիլէր վէ սէն խասթապըն տէտիլէր: «Պէն խասթա տէ-յիլիմ, պիր շէյիմ եօգ, չու տիշիմ աղըրյօր» ճէվապ վէրտիմ իսէ գաղապլանարա՝ «Սէն պիլմէյօրսըն, տիշէրին ֆէնա տըր վէ պիր խասթալըղըն օլմալը տըր» տէտիլէր: Էնճամ, նէ եափայմ րաղի օլտում, ճիւմլէսինի չէքտի-լէր»: Պիղ օ սինտէ պիրինին խասթալըղ կէօ-ղէ ալըպ՝ տիշէրինի սաղլամասընը Թէրճիհ էյ-լէր իղ:

Նէ սէպէպլէր վէ գանլար իլէ պու աղալա-րըն չըգարըլտըղըն եաղմագ իշիւն սահիֆէլէր տօլտուրմալը իղ, իշթահաղըղը, միտէ խաս-

թաղը, քեօթրիւմիւր, իւշ սէնէտէն պէրու-
նաթաղա էսիր պիր գատունն տիշլէրինի տէ
սէօթուլէր, պաշ տէօնմէսի, էիւրէք չարփըն-
թըր, նէ՞ պիւլէլիմ, վայ քի պիր եէրիմ աղըր-
յօր տէյու տօգթօրա եա խասթախանէյէ այա-
ղըն տիւշսին, իւք սէօղ «Աչ աղղընը» օլաճազ
տըր, վէ էյէր տիշլէրին թաղմա իսէ գուրթու-
լուշ վար հօգսա կիթաիքլէրի կիւն տիւր:

Սահիհ տիր քի տօգթօրլարտան պաղըլարը
ինանըյօրլար, լաքին էքսէրիսի ինանմաղ, ամ-
մա մօտա վէ աղընթըյա կէօրէ կիտիյօր, ուր-
մաղ լաղըմ տըր: Պիր տօգթօր տօսթում իլէ
դօնուշույօր իտիմ, քէմալ ք իշթահ իլէ պէնի
իմանա կէթիրմէյէ չալըտը: «Ֆիւլանն իշթա-
հը հօգ իտի թօնսիլինի չըգարտըզ, չիմտի եէ-
յօր, տուրմատան հէյօր» տէտի: Կիւլիւմսէ-
տիմ, իթիրաղ էթմէտիմ: Պաշգա հիքեայէ սէօյ
լէտի, «Ֆիւլանն աղըլարը վար իտի, հէր թա-
րաֆտա տիշլէրինի չըգարտըզ, չիֆա պուլ-
տու»: Երնէ կիւլիւմ, ֆիքրիմտէն տէտիմ քի
պիղ օնու էքմէք հապը իլէ տէ հափարըզ: Տօս-
թում տահա գիյատէ կէթիրմէյէ պիր գաշ հի-
քեայէ սէօյլէտի, էնճամ տէտի քի, «Ֆիւլան քիմ
սէ պէօյրէք խասթաղընա թութուլտու (Պը-
րալթօ տիգիզ), իարարը ալպիւմին իլէ տօլու
իտի, վիճուտը չիշմէյէ պաշլատը, հիշ պիր չա-
րէ օլամատը, էնճամ տիշլէրինի չէթտիրտիք,
չիֆա պուլտու»:

Տօսթումա ճէվապ վէրտիմ քի «Պէն պիր գա
տըն պիւլիւմ էվլէնմիշ իտի, 20 սէնէ չօճուզ
կէթիրմէտի, էնճամ տիշլէրինի չըգարտըզ հէր
իւշ այտա պիր չիֆթ չօճուզ կէթիրմէյէ պաշ-
լատը: Պիր սէնէ սօնրա դօճասընն տա տիշլէ-
րինի չըգարտըզ, պու տէֆա տէօրտէր թանէ
կէթիրմէյէ պաշլատը»: Տօսթում իթիրաղ էթ-
տի, ճէվապէն տէտիմ քի չու պէօյրէք խասթա-
ղըլըն կէրի ալ, հօգսա օն իքիշէր թանէ տօ-
ղուրաճազ տըր:

Պաթըլ իթիգատ իման ինսանը նէրէլէրէ
գատար կէօթիւրիւր: Պիր տօգթօրա տիշ չէքիւ-
մէք իլէ պէօյրէք խասթաղըլ սաղալըր տէյու
ինանտըրըր: Եախօտ պիր տօգթօրա պուլնու
հիքեայէ էտէճէք գատար քէնտի քէնտիլին ու-
նութտըրըր:

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ՄԻԼԼԻԹԻՄԻՉԻՆ ՊԱԳԸՅԵՍԻ

Բ.

ԻԻՉ ԳԱՐԸԼԱՐ

1. Նուրիմա

Պու էվլէլէրի իամի տիր: Շիմտիքի իամինի
տէֆթէրիմտէ գայտ էթմէյէ իհմալ էթմիշիմ:
Պէլէր Սալիհէ տիր: Տէյիլ իսէ պիւլէ, օ իսմի
քէնտիլնէ վէրէլիմ, լաիգ տիր. չիւնքի թարիֆի
իմքեանսըզ մուգայաղալարտան կէչտիքտէն սօն
լա պիւլէ ախաղ վէ էօմրիւ սալիհէ գալտը: Չօ-
ճուգըլըլ էյամընտա՝ մէշհուր (ամմա չիմտի
մէվճուտ օլմայան) պիր քիլիսէնին էվլատը ի-
տի: Գիլիսէ անը Նուրիմա իամիլէ վաֆթիզ է-
տիպ՝ թալիմ էթտի: 1915ին աֆէթլէրի գէմա-
նիմտա տիլէսի սէվգիյաթա օլըալըպ՝ չէօլլէ-
րէ սիւրիւլտիւ: Ֆամիլեա սանքի մահվ օլտու,
Նուրիմա իսէ պիր հօլ իլէ սաղ գալըպ՝ էննիհա-
յէ Ֆիւլան էֆէնտի նամ պիր թիւրքիւն է-
լինէ տիւշտիւ վէ անըն գէվճէսի օլտու: Շիմտի
անըն գէվճէսի վէ իքի էվլատարընն վալիտէ-
սի տիր: Պիր էլթիսի տախի վար: Օ տա պիր
էրմէնի գըղը օլտալ՝ ասըլ իսմի իսկուհի տիր:
Անըն վաթանը Անատօլուտա պիր ուզազ չէհ-
տիր: Մէրգուլ էֆէնտիլին պաշգա գէվճէսի
հօգ տըր, վէ չու իքի գէվճէլէրին տէ չօճուզ-
լարը վար:

Հալէպսէն էվէյի ուզաղտա Ֆրաթ նէհրի-
նին քէնարընտա իքի պին էհալիսի օլան պիր
չէհր պուլուլըր: Շէհրին լիսանը Արապճա տըր:
Օրատա իւշ էիւզ ճան գատար էրմէնի մէվ-
ճուտ օլտալ, ճիւմլէսի տէ մուհաճէրաթտա
սիւրիւլէրէք հա գալարաղ պու մահալա տիւշ-
միւլէր վէ դայրէթ վէ իգտամլարը սայէսին-
տէ գուրու պիր էքմէք չըգարըյօրլար: Շէհր ի
մէղքիւր Սիւրիատա վէ Ֆրանսանն մանտաթը
ալթընտա օլմաղլէ, օրատա մէղհէպի հիւրիւ-
յէթ վէ շախսի էմնիյէթ մէվճուտ տըր: Էրմէ-
նի մէքթէպիմիզտէ Միւսլիմ շափիրտլէր տախի
սլուլունուալ, անլէրին իւշ տանէսինին վալիտէ-
սի էրմէնի գարըլար տըր:

Մէրգուլ էֆէնտի ֆամիլեալը իլէ պէրա-
պէր պու չէհրտէ սաքին օլտալ՝ հիւքիւմէթտէ
թահսիլտարըլ մէմուրիյէթի վալ: Տօսթա-
լըն թէվասիւթ վէ թէրթիպիլլէ պիթարաֆ պիր
խանէտէ Նուրիմա իլէ շախսի միւլաղաթմըլ
միւմքին օլտու: Սաղըզ չօպանը պիր գաշ տա-
գիղէ խոստովանահայը օլտու: Իքի էլթիլէր

եւ զտիկէրիլէ մուհապպէթ իլէ եաշայօրլար: Զէվճլէրի իքի զէվճէյի տէ էյի գայլըրը, պէս-
լէր, թագաւոր էտէր, վէ գօնչուլար իլէ ալապա
էթմէքտէ քեամիլ հիւրըրիւլէթ վէրիւր: Կէօրիւ-
նիւլար քի անլէր քէնտի էվլատլարընը էրմէնի
մէքթէպիլնէ կէօնտէրմէյէ վէ անլէրի Գրիսթի-
սն հալիւնտէ պէօյլէթմէյէ միւլթաղ օլաճապ-
լար:

Յարիգիւլատէ պիր միւլապաթ օլտու:
Բուպ սաաթ՝ պիր տագիգէ կիպի չափուղ Փըր-
լատը: Սալիհէ՝ էնտամլը, ճալիպ սիմալը, էյի
կիլիմիլ պիր դարը տըր: «Հալ ու քէյֆիլէթլէ
րիմտէն չիմտիլիք մէմնուն իմ» տէտի: Եինէ
տէ անըն չէլիմտէ մաղմուս պիր կէօլիկէ կէօր-
տիւմ: Անըն սօն պաղըլընը ունուտամամ:

2. Աղաւնի

Աղաւնի չիմտիքի իսմի տիր: Սապըգ իս-
մինի սիւալ էթմէտիմ վէ պիլմէմ: Պէլքի Փաթ-
մա եա Այիլէ եա անա միւլմասըլ պիր իսմ տիր:
Աղաւնի՝ Սալիհէ եա Նուրիճանըն թէմամէն
մուղայիրի տիր: Նուրիճա էրմէնի գըզը օլուպ՝
պիր Թիւրքիւն զէվճէսի տիր, Աղաւնի իսէ
Թիւրք գըզը օլուպ՝ պիր էրմէնիլին զէվճէսի
տիր:

Հալէպտէն օթօմօպիլ իլէ պիր գաչ սաաթ
պուտը մէսաֆէտէ պիր գասապա վար, քի ա-
նըն գատիմ գալաւընըն թէփէպիլնտէն Թիւր-
քիւնըն հուտուտ իսաթթը պէրրազճա կէօրիւ-
նիւր: Եիւքսէք մէվզիլի, սաղլամ հափասը, թէ-
միլ սուլը, վէ էվլօփա մալտաթը ալթընտա օլ-
մասը սայէսիլտէ չար ճիհէթտէն, հաթթա
Թիւրքիստան պիլէ, եէնի Փամիլիւալար ճէզպ
էթմէսիլլէ, աղ վաղթտա 7,000 էհալիսի օլան
պիր շէհր օլմուշ տըր: Օրատա չիմտի 300 էր-
մէնի Փամիլիւալար պուլուընպ, ճիւլէսի տէ
րահաթ կէչիմ չըգարրլար, հաթթա պաղըլար
միլք վէ սէրվէթ սահիպի օլուլօրլար: Սէնաաթ
լար վէ թիճարէթ եափաշ եափաշ անլէրին էլի-
նէ կէչմէք իւզըն տիր, վէ անլէրին իւզէրիլնէ
կիւն պէ կիւն եէնի Փամիլիւալար գամմ օլուլօր:
Պէլտէնիլ լիսանը հէմ Թիւրքճէ հէմ Արապճա
տըր:

Օրայա եէթիլտիլիմիլ կիւն էօյլէտէն սօն-
րա չարչուտա կէզիլօր իտիք: Պիլէ տէլալէթ
էտէն էրմէնի տօթթըմը՝ սօգաղըն օլ պիր թա-
րաֆընտա աքսի ճիհէթէ տօղրու հարաքէթ է-
տէն պիր դարըլը կէօթէրէրէք «Շօլ գատընա
պաղ» տէտի: Պագտըմ քի պաշը չարչաֆլը ամ-

մա եիւզիւ պիւսպիլիւն աչըգ վէ մէղաղը
Թարգտա միւլէպպէս պիր կէնճճէ դարը իքի
ջօնուղըն էլիւնտէն թուլթմուշ օլարապ, էօլլիւ-
լիւ ատըմլար իլէ սօգաղտա եիւրիւլիւպ կիտի-
լօր: Ագչամլայըն եկեղեցիտէ բուհանի խըզմէ-
թիմիլ օլտու: Անըն ագապիլնտէ տօթթըմ պանա
եաղլաշըպ, «Օլ գատըն Փամիլիւալար իլէ պէրա-
պէր պուրատա տըր» տէտի: Գիլիսէտէն էվէ
կիտէր իքէն մէրգուլէյի կէօրմէյէ վէ սէօհպէ-
թէ Փուրսաթթըմը օլտու:

Մէրգուլէ՝ վաղթըլլէ Թիւրք հիւքիւմէթ
տաիլէսիլնտէ եիւքսէքճէ մէվզիլի օլան պիր մէ-
մուրըն գըզը տըր: Վալիտէսի գօյու Թիւրք վէ
Միւալիմ տիր: Գըզը՝ Գրիգոր իլէ թէաշչիւք է-
տիպ, վալիտէյիլին քիւլլիւ մուխալիֆէթիլնէ
րաղմէն անըն իլէ թէհէհիւլ էթտի: Շիմտի
զէվճ վէ զէվճէ տիրլէր: Մէրգուլէ՝ միլլէթիլնի
տէյիլիպ՝ էրմէնի օլտու, մէզհէպիլնի տէյիլիպ
Գրիսթիւն օլտու, իսմինի տէյիլիպ Աղաւնի
օլտու: Իսմի սիյրէթիլնէ փէք մուվաֆըգ կէօ-
րիւնիւլար: Սիմասը ճալիպ օլտըլը կիպի թա-
պիւթը տաիլ լաթիֆ տիր: իսանէտէ սատըգ
պիր զէվճ վէ վալիտէ, Գիլիսէտէ տիւտար պիր
միւլմիլնէ տիր: Բուհանի խըզմէթլէրէ միւտա-
վէմէթ էտէր, վէ էվլատլարընը Հայ Գրիստոն-
եայ պէօյլէթմէյէ չալըլըր: Գօնչուլարընըն չէ-
հատէթիլնէ կէօրէ, Աղաւնի՝ զէվճի Գրիգոր-
տան տահա տէվամլը վէ չէվզիլի պիր Հայ Գը-
րիստոնեայ տըր:

Աղաւնի կէօղիւմ էօնիւնտէ պիր եէնի մէն-
զարէ աչտը:

3. Լուսիա*

Կիլիկիանըն մէհուր պիր շէհրիլնտէ Փիւ-
լան թարիստէ Լուսիա վէ Կարապետ թէզէվ-
վիւմ էթտիլլէր: Մուհաճէրաթ զէմանընտա միլք
վէ վաթանտան մահրում էտիլտիլլէր: Ճիսմա-
նի հէր շէյի զայ էթտիլլէր իսէ տէ, այնի վա-
զրթտա պաշգա կէօնէ պիր զանիմէթ պուլտու-
լար, — թաղվա վէ տիյանէթտէ զէնկիլնէտի-
լէր: Մուհարէպիլնիլն նիհայէթիլնտէ վաթանա
տէօնտիլլէր, վէ օլ զէման Կարապետին հու-
տուտընտա միսլի նամէսպուղ պիր մատտի մու-
վաֆֆապիլլէթ մէյտանը աչըլտըր: Հայը՝ Փ,
ճիսմ կէլտի իսէ, բուհ գաչտըր: Զէվճիլնիլն զէն-
կիլնէմէքտէ պէօյլիւտիւքճէ տիյանէթտէ գա-
պուլանտըլընը կէօրմէք Լուսիայը զայէթ միւ-

* Հագիգի իսմի Փարգը տըր:

քէտտէր զըլտը: Իբրինճի մուհամմէտը կէտիւի կիպի պու փուլթ աա փարէլէնտի: Լուսիա վէ Կարապետ էվի պարզը Թիւրքէ թէրք էտէրէք զաշտըլար, վէ չօզ չօզ հալլարտան կէտիւի տէն սօնրա էննիհայէ Հալէպ իլէ Ֆրաթըն մապէյնինտէ քիսին պիր Արապ զասապասը մէլ-ճա վէ մէսքէնլէրի օլտու:

Օրատա եա օրալա եէթիւմէգտէն Փամիլ-եա, խուսուսէն զէվճ, Ալլահըն լութֆընըն պիր խուսուսի զիյարէթինէ մազհար օլտուլար: Ի-չինտէ քիլիսէ օլմայան վէ հէմ լիսան հէմ տին ճիհէթիլլէ ճննէպի օլան պիր զալապալըզ ի-չինտէ բուհանի հայաթըն պիր ճէտիտ տօլ-զուլըզը քէնտիլլէրէ իհսան օլունտու: Կարապետ պիր պազգալ եա աթթար տիւքեանը աշտը: Պու առէմ իմանընը ախզ ու իթանըն իչինտէ Ֆիլիէն իղհար էտէրէք եաշտը: Հազիգաթ փէրվէրլիք, ճիտտիլլէթ, իսթիպամէթ վէ առալէթ Փաղիլլէթլէրի սայէսինտէ Արապլար արասընտա մալիւմ վէ մէհուր օլտու: Քրիսթիան-լըզ՝ չու չարչու առէմինտէ զանն էտէրսէն ճէսէտ կիլինտի: Արապլար հալլը իմքեանսըզ կէօրիւնէն տալալարընը անըն վիճտանընա իհալէ էտիպ՝ անըն զարարընը իլամ մազամընտա թէլազգը էթմէյի առէթ էթտիլլէր: Շէհրին զաարը անըն շախսի շէհատէթինի հէր շէհատէթին Ֆէվզլինէ գօմաղա պաշլատը: Պիւթիւն հէվալիտէ «Կարապետ Աղա» մալիւմ պիր իսմ օլուպ՝ անըն քէլամլարը սըրֆ հազիգաթ տէյու թանըլտը: Արապ, Քիւրտ, Թիւրք, ճիւմլէսի անը տօղրու առէմ տէյու կէօղէտիպ՝ ա-նըն սէօղիւնէ վէ սիյրէթինէ հիւրմէթ էթտիլլէր: Իշթէ պիր առի էրմէնի տիւքեանճը Ֆրաթ նէհրինին շէօլիւնտէ «տիւնեանըն նուրը» օլտու:

Լուսիայա կէլինտիքտէ, մէրզումէ՝ պիւթիւնիւն աղալլի նըսֆը տըր: Արապ խանէլլէրին տէ անըն իսմի վէ զաթը մալիւմ վէ միւհթէրէմ տիր: Պասթալարա զիյարէթ էտէր: Իսթիյար-լարը թէսլլիյէ էտէր: Կէլինլէրէ նասիհաթ էտէր: Պանէսի քիլիսէ տիր: Հանկը գօնչունըն էվլինէ կիտէր իսէ, տուա վէ իման պէրապէրին ճէ կիտէր: Լուսիա չէօլտէ «զէմինին թուզը» տըր:

Պիր զաչ հաթթա սօնրա՝ օրատան չօզ ուղազ պիր գասապատա պիր տօսթ խանէսինտէ միւսաֆիր օլտուզ: Իլք կիւնտէն օրատաքի կէնճ կէլինին թալը ու հարաքէթի, սէօհպէթ վէ սիւքիւթիւ տիգգաթըմըզը ճէլպ էթտի: Անլատըզ

քի մէրզումէ՝ Տիկին Լուսիանըն զըզը իմիւ: Թէաճճիւպ էթմէտիք:

Իշթէ իւչ ճինս Քրիսթիան զարը: Պիր էրմէնի զըզը վէ Թիւրքիւն զէվճէսի, տիկէրի՝ Թիւրք զըզը վէ էրմէնինին զէվճէսի, իւչիւն-ճիւսիւ՝ էրմէնի զըզը վէ էրմէնինին զէվճէսի:

Մ. Կ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Ֆրէզնօ

ԿԵՉՄԻՇԻՆ ԽԱԹԸՐԱԹԸՆՏԱՆ

1921 Յուլիս այնտա իտի: Մուսթաֆա Բէմալըն չէթէլլէր Սամսօն վէ Թրապզօն թարաֆ-լարընը գասըպ զալուրույօր, Թօփուզ Օսման վէ ալլէնէսի ալազ պաստըզլարը հէր եէրի էրմէնի վէ Բում ունսուրոնտան թէմիլլէյօր, վէ գասըրլա զըլլարտան Անատօլու իչէրիսինէ տօղրու գօշույօր իտի: Նիմ րէսմի մէվզիի օլան պիր զաթ պու ահվալտան մէվաուէն խապէրտար օլտուղունտա առէլլէ Ամէրիգա սէֆի-րի Ամիրալ Պրիսթօլուն եանընա գօշուպ էօմրլէ-րի թէհլիքտէ օլան պիւնլէրճէ պիսուչ վէ պիաման Քրիսթիանլարը գուրթարմազ իչիւն էլինտէն կէլլէն պիր շէյ վար իսէ լութֆէն տէր հալ եափմասընը միւմալիլլէյստէն րիճա էլլէտի: Սէֆիր արզ էտիլլէն վազալարը թէքզիպ էթմէյէրէք՝ սուչ էրմէնիլլէրին տիր, էրմէնիլլէր նանքէօր, միւպալաղաճը վէ ահմազ պիր գալմ տըր, սէօղ տինլէմէզլլէր, խապէր անլամաղլար տէյու շէքվա էթտի: Կիտէն զաթ՝ «էֆէնտիմ, մէսէլլէ էրմէնիլլէր նասըլ պիր գալմ օլտուղու, սուչու մու, սուչսուղ մը, ահմազ մը աղըլլը մը իտիլի տէյիլ՝ էլ եէվմ օն պիւնլէրճէ պիսուչ Քրիստիան պազալասը մահվ օլմազ թէհլիլլէսինտէ տիր, անլէրի պու միւտհիչ հալտէն գուր թարմազ իչիւն պիր թէվասիւթ էթմէք իսթէմէ՞զ մի սինիզ, էմին իմ թէվասիւթիւնիւզ մուհասէնաթսըզ օլմազ» տէյու ճէվապ վէրտի: Շունու զիքը էտէլլիմ քի, Ամիրալ Պրիսթօլ օլզէմանտէ Թիւրքլէր ինտինտէ էն թէհսիլլի, էն սէվիլի սէֆիր, պիր նէվ «Փըրսօնա Կէթա» իտի: Ամիրալ զիյատէ զըզարազ՝ «Պիլիյօր մուսուն Ամէրիգատա պիր թազըմ էրմէնիլլէր պու կիւն Ամէրիգա հիւքիւմէթի վէ պէնիմ ալլէյիմէ նէլլէր տէյօրլար, Գարտաշեանըն սօն հազարընը կէօրտիւն միւ, պու փօսթա իլէ պազ նէ մալիւմաթլար ալտըմ, իշթէ մասա-մըն իւլլէրինտէ տէսթէ իլէ տուրույօր, իսթէր իսէն վէրէյիմ օգու», տէտի: Օլ՝ զաթ եինէ՝

«Պէն սիգտէն անի թէհլիքէտէ օլան մասում չօճուգլար, գատընլար վէ ատէմէր իշիւն իմաստ իսթէմէյէ կէլտիմ, բիճա էտէրիմ շիմտի սնլէրի տիւշիւնէլիմ» տէյու թէքրար էյլէտի: Լաքին նաֆիլէ, Փախտէ Եօգ: Օլ զաթ՝ պիր սաթիտան զիյաւտէ քէշաքէշտէն սօնրա փէք մէյուսէն ալտէթ էյլէտի: Սէֆիր էրմէնիլէրի թալիպ վէ թագպիհտէն մատա պիր շէյ էթմէմիշ, թէվաաիւթիւն սէօղիւնիւ պիլէ Եափմամըշ, հաթթա անլէր իշիւն էն ճիւղի պիր իշթիրաքը ճիսս թապիրի պիլէ թէքէլիւմ էթմէմիշ իտի:

Պու միւլազաթ իւզէրինէ 8-10 կիւն կէշմէշտէն իշիտիլտի քի, Թօփուզ Օսմանըն շէթէլէրի Մէրզիֆուս, Ամասիա վէ հէվալիսինտէ օն պիւնլէրճէ Գիրստիանլարը (չօգճա էրմէնի) սիլիպ՝ սիւփիաբիւպ մահվ էթմիշլէր: Սուշ քիմիւն:

Սէֆիր Մօրկընթալ պէօյլէ Եադիմյաճադ իտի:

Նագընլարտա զազէթալարտա օգուստուղունա կէօրէ Ամէրիգատա պիր Թիւրք-Ամէրիգան տօսթիւզ ճէմիլէթի թէշէքիւլ էթմիշ: Պուսուսն պաշընտա պուլուսնան ղէվաթտան պիրի տէ պէլքի տէ էն պէլիսի սապըզ սէֆիր Ամիրալ Պրիսթօլ տուր: Ֆարզլը զալմլար արասընտա տօսթիւզ ճէմիլէթի թէշէթիլ, ալի մագ սէտլէ, խալիս վէ ճիտտի օլուր իսէ, տալիմա իօշ վէ արգուլանճադ պիր շէյ տիր: Պու Թիւրք Ամէրիգան տօսթիւզ ճէմիլէթի իշինտէ թէմէնիյաթը պէօյլէ օլմասը տըր: Ալլահ վէրէտէ պու ճէմիլէթտէ, 1921 Յուլիստէ Ամիրալըն իպրազ էյլէտիլի բուհտան էն ճիւղի պիլէ օլուսն պիր էպէր պուլուսնայա:

ՊԻՐ ՍԷՅՅԱՐ

Մարուֆ միւլէրիի Մր. Ուէլս պիր նութգընտա տէմիշ տիր քի «Նագըն վազթլարտա ճիւզի պիր զազա նէթիճէսինտէ մուհարէպէնիլն պաշայաճաղը փէք միւհթէմէլ տիր: Պու Փէլլաքէթի մէն էթմէնիլն Եալընը թարիգի էհալիլէրին քէնտի հիւքիւմէթլէրինէ, «Պիլ մուհարէպէյէ կիթմէյէճէյիլ» տէյու գաթի ճէվապ վէրմէլէրի տիր:

Մէքսիգօտա տաղլար արասընտա «Ապսուլթան» իմֆինտէ պիր գապիլէ պուլուսնուշ քի սնլէրին լիսանը Արապճա իմիշ:

ՍԻԻԹԵՆԵՎԿԻ

ՆԻԻ ԵՕՐԳ ՇԵՀՐԻՆԻՆ ԱՃԱՅԻՊԱԹԸ

Նիւ Եօրգա կէլէնլէրին իւք տէֆա նազարը տիգզաթընը ճէլպ էտէն անըն սէմայա տօղրու սիվրիլիպ չըգան պինալարը օլուր: Իւք տէֆա օլարադ 13 գաթ պիր պինա Եափըլուղընտա հէր քէս պինա տէվրիլէճէք տէյու գօրգտուլար, սօնրա 50, 60, 70, 85 գաթ պինալար գուրուլունճա էհալի անլէրէ ալըշտը: Պուսլարտան պիրինտէ Եօգարքի գաթլարա առէմ թաշըյան 21 էլէվէյթըր իշլէյօր: Պուսլարըն հէր պիրինտէ 5000, 15,000 հաթթա 20,000 նուֆուս էհալի իշլէմէքտէ տիր: Պիր քիմսէ 57ինճի գաթտան աշաղը նէրտիպանլարտան էնմէք իսթէտիլինտէ աշաղըյա էնմէսի Եարըմ սաաթ սիւրմիւշ տիր: Սալթ էլէվէյթըրտա իշլէյէն ամէլէ 54 քիշիտէն իպարէթ տիր: Պիր կիւնտէ պու էլէվէյթըրլար շիճէտըֆէրին Նիւ Եօրգտան Շիքալօյա գատար քէստիլի Եօլ գատար հարաքէթ էտիյօրլար: Գրալարը պինասը 77 գաթ օլուպ՝ տիւնեատա էն Եիւքսէք պինա տիր:

Պու պէօյլէ պինալար էհալինիլն չօլալմասընա Եօլ աշըյօր: Մէնհէթընըն 57ինճի սօգաղընտան աշաղըտաքի պինալարա պիր կիւնտէ կէլէն ամէլէնիլն սալըսը Փարիզին Եախօտ Շիքալօնըն պիւթիւն էհալիսինէ միւսալի տիր: Կէշէն սէնէ գարֆընտա Թալմզ Սգուէր Սըպուէյ սթէյլընտան կէլիպ՝ կէշէն էհալինիլն սալըսը չիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգանըն պիւթիւն էհալիսինիլն նըսֆընա միւսալի իտի: Շէհրին սօգաղլարը պու գատար իգտիհամ իլէ տօլու իսէ տէ, պու զալապալըզ քէմալը սիւքիւն ու ինթիգամ իլէ հարաքէթ էտէրլէր: Օթօմօպիլէրէ տուրմագ վէ Եիւրիւմէք իշիւն ալամէթ վէրէն գըրմըղը վէ Եէշիւ ըշըզլարա աթլար պիլէ ալըշմըշ տըրլար:

Հէր 20 տազիգէտէ պիր պիր օգիանօս վափօրը վէ տէօրթ ուլուն շիճէտըֆէր գաթարլարը շէհրէ կիրէրլէր: Հըտսըն նէհրինիլն ալթընտան կէշէն Հօլանտ Թունէլիլտէն կիւնտէ էլի պին աբապա կէշիյօր:

Շէհրին Եիւզիւ պէօյլէ տօլու իքէն Եէր ալթը տաիլի պիհիսապ շէյլէր իլէ տօլու տըր, պօրուլար, սու Եօլլարը, լաղըմլար, կաղ վէ էլէքթրիք իսթթլարը, սըպուէյլէր, թունէլլէր վէ սաիլէ: Պու շէհրտէ իշլէյէն էլէվէյթըրլարըն էլէքթրիք գուվիլթի պիր կիւնտէ 10,500,000 էհալիլի 78,500 միլ ուզալա կէօթիւրմէյէ

քնաֆի տիր: Էլէքթրիք գուլվէթի 65,000 ճինս ֆարգլը մազատէրէ գուլանըլըյոր:

Պու շէհրտէ հէր կիւն միլիօնլարճա քիմսէ- լէր շէտիտ իշլէրլէ մէշղուլ տըրլար: Քնաթիւ պըզլարըն վէ սէյլգմէն տէնիլէն սաթըճըլարըն սայրսը Ամէրիգանըն կէմիճիլէրինին վէ սաքէր- լէրինին սայրսընա միւսավի տիր: 800 թէաթ- րօյարտա 1,200,000 սէյրճիլէրէ հէր վար տըր: Մ. Ամէրիգատա ճիւմլէ գարըլարըն կիյսիյի էլպիսէնին պէշտէ իւշիւ Նիւ Եօրգտա իմալ է- տիլիր: Քիւրք թիճարէթինին 100տէ 75ի Նիւ Եօրգտա իճրա օլունուր: 3000 մաթպաալարտա 57,000 սմէլէ մէշղուլ տըր: Ամէրիգատա սա- թըլան 110,000,000 քիթապլարըն 100տէ 70ի Նիւ Եօրգտա թապ օլունուր:

Նիւ Եօրգըն 27 փօսթախանէ մէրքէլլէրի 28 միլ ուղունլուլունտա հէր ալթը պօրուլար- լա պիրիպիրինէ րապթ էտիլմիշ օլունալ, պու պօ- րուլարտան հէր պիրինտէ 500 մէքթուպ պու- լունան 14,000 գուլթու հաւա գուլվէթիլլէ պիր մէրքէգտէն օլ պիրինէ աթըլմագտա տըր:

Թէլէֆօն գուլմիանիասը սանիյէտէ 100 ա- տէտ գօնուշուգ ալըր վէրիր: Տիփարթմէնթ սթօր տէնիլէն պէօյիւք մաղաղալարըն սալթ պիրինտէ 50 գափուտան 250,000 միւլթէրի կի- րէր չըգար:

Նիւ Եօրգ Տիւնհանըն սէրվէթ մէրքէզի օլ- մուշ տըր: Եալընըզ պիր պանգատա տիւնհա- տա պուլունան ալթունըն 12տէ պիր գըսմը մահ- ֆուլ տըր, սալթ պիր պանգանըն վօլթընտա 5,000 միլիօն տօլարըլգ ալթուն վէ րէհին հըֆօ չտիլլիյոր: Գրէտիլէրի օ գատար սաղլամ տըր քի 15,000,000 տօլար գըյմէթինտէ պիր պինա փաղարըլը պիր տօլար աղչէ վէրիլմէյէրէ գը րէտի իւզէրինէ իճրա օլունմուշ տըր:

Նիւ Եօրգ նէ՞ հէր: Պու շէհրտէ սէնէտէ 10,000 միլիօն փաուկտ մէքիւլաթ սարֆ օլու- նույօր, հանի պիւթիւն տիւնհանըն տալմի օր- տուսունըն եէտիյի գատար եէյէճէք, հանի 220,000 արապա տօլուսու թաղէ մէյվէ վէ սէպ գէվաթ, 148,000 արապա տօլուսու սիւտ, գայ- մաղ, 10,400 արապա տօլուսու թէրէ հալը 89,000 արապա տօլուսու էթ վէ սաիրէ:

Նիւ Եօրգ նէ՞ գատար սու գուլլանըր: Սը- ճաղ պիր կիւնտէ 1000 միլիօն կալօն սու գուլ- լանըյօր: Եաղընտաքի տաղլարտան շէհրէ սու կէթիլմէք իշիւն նէհրին տիպինտէն 1500 այաղ աչաղըտան հէր ալթընտա թունէլ գօնուլմուշ տըր: Պու թունէլտէն շմէնտըֆէր խաթթլարը

կէչէպիլիր: Պու թունէլտէն կէլէն սու էօյլէ պիր նէհր թէշքիլ էթմիշ տիր քի իշինտէ վա- փօր հիւզէպիլիր:

Նիւ Եօրգուն մէքթէպ մէսէլէսի տէ աճա- յիւպ տիր: Մէքթէպ մէսարիֆի Պէլճիգա, Նօր- վէյ վէ Զուիշէրանըն հիւքիւմէթ մէսարիֆի- րինէ միւսավի տիր: Միլլէթ մէքթէպլէրինտէ պիր միլիօնտան զիյատէ շայիրտ վար:

Տիկէր պաղը րաղամլար տա շայան ը տիգ- գաթ տըր:

Թէլէֆօն խաթթլարը գէմին իլէ այ արա- սընտա ուղատըլսա 35 տէֆա կիտէր կէլիր:

50,000 աթ գուլլանըլըր, կիւնտէ 23 եէնի պինա եափըլըյօր: Սէնէտէ 21 միլիօն թօն կէօ- միւր եաղըլըյօր, 1580 քիլիսէնի, 130 խասթա- խանէսի, 12,000 թապիւլ վէ ճէրրահլարը վար տըր: Սէնէտէ եարլմ միլիօն քիմսէ տէրտէսթ էտիլիր: Էմլաք ը սապիթէնին ֆիլէթի 18,000 միլիօն տօլար տըր: 50,000 ֆաղիւր չօճուգլար իշիւն էլպիսէ, թաամ վէ սաիրէ թէտարիք է- տիլիր:

ՊՐԻԹԱՆԻԱ ԻՄՓԵՐԱԹՕՐԼՈՒԴ ԳՕՆՖԵՐԱՆՍԸ

Պիր գաչ հաֆթատան պէրրու Լօնտրատա Պրիթանիա էօլքէլէրինին վէքիլլէրի արաաընտա միւղաքէրէ տէվամ էտիյօր: Մէսէլէ չու տըր, Պրիթանիանըն ճիւմլէ գըսմլարը, Գանատա, Ալմիթրալիա, ճէն. Աֆրիգա, Հինտիսթան, Նիւ Զէլանտ վէ սաիրէ արալարընտա պիր կէօմիւրէք իթթիհատը եափըլ պիր մէմլէքէթ կիլպի ա- լըշ վէրիշ էթմէք վէ պունլարտան պաղա ճիւմ- լէ մէմլէքէթլէրէ գարշը կէօմիւրէք գօյմաղ տըր: Պունա իմիլէրաթօրըլգ գօնֆէրանսը տէնիլի- յօր:

Պու միւղաքէրէ պիր չօգ մէմլէքէթլէրի թէ լալլա տիւշիւրտիւ, չիւնքի ինկիլթէրրայա կիր տիրիլէն էշիա, եէյէճէք վէ էմթաանըն հիւզտէ 23իւ անճաղ ինկիլիւլ էօլքէլէրինտէն կէլիր, հիւզտէ 77սի պաղա մէմլէքէթլէրտէն կիրէր քի 4000 միլիօն տօլար տըր քի ինկիլթէրրա տըշա- րըյա վէրիր: Գօնֆէրանս մուլաֆֆաղ օլուր ի- սէ պիւթիւն ինկիլիւլ մէմլէքէթլէրի պիր թիճա- րէթ շիւքէթի հալինէ կէլիրլէր, տիւնհա սէքէ- նէսինին պիր բուպը կէօմիւրէք սուրը իշինտէ ա- լընըր վէ իւշ բուպը աչըգտա գալըր:

Մէսէլա Տանիմարգա սատէճէ ինկիլթէրրա յա սիւտ հաղ վէ տօմուղ էթի հօլլալարաղ կէ- չիւնիր, հանի սէնէվի ինկիլթէրրատան 350 մի-

լիօն տօլար փարա չէքէր : Պու կէօմրիւք գօնու-
լուր իսէ Տանիմարդա մահվ օլուր : Օ սէպէպ-
տէն պիր եօլ դալլօր, եանի Տանիմարդատա
խի Պրիթանիա տօմինիօնլարը արասընա կիրմէք
սիւշիւնիլօր : Գրալ վէ փարլամէնթլէրի իլէ
պիրլէշիպ' անճագ Գրալ ձօրճը թանըմալը տըր
լար :

Բուսիա թէլաշ իլէ պէքլէյօր, չիւնքի ին-
կիլթէրրայա դայթթ չօդ պուղտայ վէ քէրէսթէ
հօլլար : Կէօմրիւք գօնուլուր իսէ պունլար Գա-
նատա վէ Պրիթանիա Գօլօմպիտաընտան կէլէ-
ճէք տիր : Բուսանիա ատէթա գօրգու վէ փանիք
իչինտէ տիր, չիւնքի միլիօնլարճա տօլարլըդ
արփա մահսուլընը ինկիլթէրրայա սաթար վէ
կէօմրիւք գօնուլուր իսէ օ տաիի մահվ օլուր :

Ալամանիա գօրգու իլէ պէքլէյօր, չիւնքի
ինկիլթէրրա ճէնուպի Աֆրիգանըն մահսուլա-
թընը ալըր իսէ պիւթիւն մաքինա իչլէրինի ին-
կիլթէրրատան ալմալը տըրլար : Պունտան մա-
տա, Ալամանիանըն իրլաճաթընըն եիւզտէ
ԾԵՍԻ ինկիլթէրրատա սաթըլըր վէ ինկիլիզ միւս
թէմլէքէլէրինէ շմէնտըֆէր լօգօմթիվլէրի
հօլլար : Պունլար տուրուր իսէ Ալամանիա փէ-
րուշանլար : ինկիլթէրրա չիմտիյէ դատար ա-
չըդ դափու վէ կէօմրիւքսիւզլիւք մէսլէքինտէ
տէվամ էթմիշ տիր, վէ պու պէօյիւք գօնֆէ-
րանս հիչ պիր նէթիճէ վէրէմէյիպ մուվաֆֆադ
օլմատըդճա էվրօփա միլլէթլէրի պիր նէֆէս ա-
լլօրլար :

Շիմտիյէ գատար պիր նէթիճէ օլմատը վէ
իւմիտ հօդ տըր :

ՎԵՐ . Մ . Կ . ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՇԻԳԱԿՕՏԱ

Վեր . Մ . Կ . Փափաղեան էվրօփա, Մըսըր ,
Պաղէստին վէ Սիւրիայա օլան սէյյահաթըն-
տան ալտէթինտէ, Շիգաիօյր տաիի գիյարէթ
էտիպ, իւշ Փարգլը միւնասիպէթտէ իրատ ր
քէլամ էյլէտի : Հոկտեմբեր 26 Կիրակի ազա-
մընտա Հայ Աւետարանական քիլիսէսինտէ թէ-
ճէմմիւ էտէն պէօյիւք պիր ճէմաաթա սէօյլէ-
տի : Միւմաիլէյհ իչպու խիթապընտա, ինկիլ-
թէրրա, Ֆրանսա, Եոննանիսթան, Մըսըր վէ
Սիւրիատա օլան Հայ դաղուլթլար հազընտա
պէրթաֆսիլ մալիւմաթ վէրտի, անլէրին ահ-
վալ ը հազըրէսի, իհթիյաճաթը վէ միւսթազպէ
լի հազընտա սէօյլէյէրէք տէտի քի, «Հայլար
իչիւն ինկիլթէրրատա եէր հօդ, Ֆրանսա իւ-
միտլի տէյիլ, Եոննանիսթան էտէպիլէճէյինի

էթմիշ, վէ զիյատէ պիր էյյ հափամադ : Մըսըր
վէ Սիւրիա չիմտիլիք Հայլար իչիւն ազգային,
կրօնական վէ տնտեսական ճիհէթլէ էն էյի եէր
տիր, չու շարթ իլէ քի նէճիպ Արապ դալմը-
նըն միւսաֆիրիվիվէրլիյի թագտիր օլունմա-
լը, վէ կուսակցական հարաքէթլէր տուրտու-
րուլմալը, պասիւրէթ վէ իհթիյաթ իլէ հարա-
քէթ էտիլմէլի : Գօնշուլարըմըդ իլէ նասըլ հա-
շամադ կէրէք իտիյինի պիլմէլի իզ, պիլմէզ ի-
սէք էօյրէնմէլի իզ, պու իմաստուլթիւն հէր եէր
տէ, վէ հէր հալտէ պիլզէ լաղըմ տըր, կէճմիշ-
տէն տէրս ալալմ :

Հոկտեմբեր 27, Երկուշաբթի ազաճա, Վեր .
Մ . Կ . Փափաղեան Օգ Փարգտա, Պրն . Մ . Ա-
փօհան խանէսինտէ թէճէմմիւ էթմիշ օլան Այն
թապլըլարա սէօյլէտի : Պու խիթապընտա տա-
իի զիքը էյլէտի քի, պու հօլճուլուլընըն մադ-
սէտլէրինտէն պիրի տէ Այնթապ Հայիկ քիլի-
սասընըն, քէնտիին իտարէսինտէ օլան փարա-
սը հազընտա հիսապ վէրմէք վէ պիր թէրթիպ
հափամադ իտի : Պու սէպէպտէն Այնթապըն Հա-
յիկ քիլիսէսինին պագիյէսինտէն 400 դատար
էրքէքլէր վէ գատընլար իլէ Հալէպ Աղիզիյէ քի
լիսէսինտէ պիր թէճէմմիւ ազտ էտիլտի, վէ օլ
թէճէմմիւտէ, Ռուբէնեան Փընտը, Ատուր Աղա
վասիյէթի, մէարիֆիէրվէր սէրմայէսի, վէ
քիլիսէ պինասը փարասը հազընտա մալիւմաթ
վէրիլտի : Պու փարալարըն մէճմուր 23,000 տա-
լէր գատար օլարադ, մէզքիւր հէյէթին դարար
վէ թէրթիպինէ կէօրէ իւշ մագսէտ իչիւն դուր-
լանըլաճագ տըր : Տիկէր քիլիսէլէրին փարալա-
րը դայ վէ թէլէֆ օլտուլը սըրատա, պու փարա
լարըն պէօյլէ մուհաֆադա օլունմասը Ալլահըն
պիր նախախնամուլթիւնիւ տիր :

Հոկտեմբեր 28, Երեքշաբթի ազաճա տա-
իի Վեր . Մ . Կ . Փափաղեանըն շէրէֆինէ Մըր-
չէնթ Մարք Հօթէլինտէ պիր գիյաֆէթ վէրիւ-
տի : Պու գիյաֆէթ Պրն . Մ . ձօրճօրեանըն թիա-
սէթի թահթընտա օլուպ, անտէ Այնթապտան
վէ սաիր մահալլէրտէն օլան Հայ բարեկամլադ
հազըր իտիլէր : Թաամտան սօնրա, Վերապատ-
ուելի էֆէնտի միլլէթտաշլարըմըզըն պուլուն-
տուլը մէմլէքէթլէրին տնտեսական վէ քաղա-
քական ահվալը հազընտա մալիւմաթ վէրտի :
Պատէհու Հայ Առաքելական Եկեղեցի իլէ Հայ
Աւետարանական քիլիսէլէրին ալազալարը նա-
սըլ օլմադ կէրէք իտիյինի, վէ չիմտիլիք պուն-
լարըն միւսթիւնը միւմքին տէյիլ իսէ տէ, մեր-
ճեցուլմը միւմքին օլտուլընըն սէօյլէտի, վէ

կուսակցութիւններին քերտէ ուժուրդնա միւ-
տախէլէ էթմէքտէն քիւլլիւյէն Ֆէրաղաթ կէմէ
լէրի նօթթասընը թէէքիտ էտէրէք տէտի քի-
«Միլլէթ վէ քիւլիսէ փէք եօրդուն պիր հալտէ
տիր, իքիսի տէ րահաթա միւհթաճ տըր, վէ
րահաթ պրազըլմալը քի քէնտի քէնտինի պուլ-
սուն :»

Մէմուլ էտէր իզ քի, պու թէճէմմիւլէր-
տէ հազըր պուլունան տօսթլար, մէզըլըր իի-
թար վէ թալսիյէլէրտէն իսթիֆատէ էտէրէք,
մուճէպինճէ տախի հարաքէթ էտէճէլէր :

Հ. Յ. ԱՇՃԵԱՆ

Շիգաօ

ՊԻՐ ԻՉԱՀԱԹ

Վեր. Ս. Տէվրեանըն Ամէրիգատա մէս-
քին Հաճընյըլարա խիթապէն հաղմըլ օլտուղը
պէնտտէ, «Կէրթմէնեան էֆէնտինին Գօմիթէնին
հէր պիր ազատնա մէքթուպ հաղրոյ՝ արամըլ-
տան պիր ազալա վէքեալէթ վէ եա սէլահիյէ-
թի քեամիլէ վէրիպ կէօնտէրիլմէսինի միւնա-
սիպ սալարլա՞ր մը տէյու սօրտու, օլ ալթը քի-
շինին պէշի պու թէրթիպի թահսին էտիպ՝ րէյ-
լէրինի վէրտիլէր, լաքին պիր ազա բաղի օլմա-
աղընտան մէսէլէ պիր էյամ տահա սիւրիւն-
աիւ» հաղլըյօր : Պուրատա իշրոպ էտիլէն զաթ
օ պապտա Բահնիւմա իտարէսինէ աթիտէքի
իզահաթը կէօնտէրմիշ տիր :

«Մէզըլըր թէրթիպէ զարչը կէլտիլիմէ սէ-
պէպ աթիտէքիլէր իտի : Մր. Կէրթմէնեան Պէյ
րութտա պուլունաղըլ վազըթ պու մազսէտ ի-
շին փէք միւլթէտիր վէ սատըլ ալթը ազատան
իպաքէթ պիր գօմիթէ ինթիխապ էյլէմիշ իտի
վէ պու հէյէթի Ամէրիգատաքի Գօմիթէ մէմ-
նունիյէթլէ զապուլ էտիպ իշի օնլարա հէվալէ
էյլէտի : Շու հալտէ պուրատան պիր քիմսէնին
կէօնտէրիլմէսի վէ պէօյլէճէ ֆաղլա մէսարիֆ
էտիլմէսի ճաիզ տէյիլ տէյու տիւլիւնտիւմ :

«Իքինճի. Մր. Կէրթմէնեան մէզըլըր մէք-
թուպտա իմա էտիլէն զաթա խապէր վէր-
մէկտէն՝ ֆէսէտինատան խարիճտէ պուլունան
գօմիթէ աղալարընա պու պապտա մէքթուպ
հաղմըլ տըր : Պու գատար մուհիմ պիր մէսէլէ
թէքմիլ միւլալէրէ իլէ գարարլաշտըրըլմալը
փտի տէյու տիւլիւնիւր իմ :

«Քէզալիք 1930 Յուլիս 5տէ Փրօֆ. Պէզ-
ճեան Վեր. Տէվրեանա հաղտըլը մէքթուպտա
էօյլէ հաղըյօր. — «Պիր իքի քիշինին պուրալա

կէլմէսինտէ պիր մահգուր խօզ տըր. անճազ գօր
գարըմ քի հէմ իշի կէճիքտիլիւր վէ հէմտէ մէ-
սարիֆ արթտըրըլըր, եինէ տէ իրատէթ սիզին
տիր :»

«Տիկէր պիր մէքթուպընտա տա տէյօր. —
«Պուրտաքի Գօմիթէյէ էմնիյէթինիզ օլտուն վէ
օնլարա սէլահիյէթ վէրին վէ անլէրի ազատ պը-
րազըն, էկէր հաղիգաթէն պու իշին տէրհալ վէ
զանաաթպախշ սուրէթտէ խիթամ պուլմասը-
նը իսթէյօր իսէնիլ...» :

«Պալատաքի մէքթուպըրը ալըր ալմազ
Փրօֆ. Պէզճեանըն տա թալսիյէ էթտիլի եէնի
արազինին թէլէկրաֆիէն մուպալաաընըր րէճա
էյլէտիւմ : Ումումըն էմնիյէթ վէ իթիմատընա
մազհար օլմուլ Պէյրուլթ Գօմիթէսինին վէ
Փրօֆ. Պէզճեանըն պու գատար մէտհ ու սէնա
էյլէտիլի արազիլի գաշըլմամազ իշին չա-
լըշտըմ, լաքին մաէթթէսիւլթ մուլաֆֆազ օ-
լաւմատըմ : Շու հալտա իշին սիւրիւնմէսինէ պէ-
նի սէպէպ թուլթազ տօլըրու օլաւազ տէյու
զանն էտէրիմ :»

ՄԱԼԻԻՄԱԹ ՓԱՐՉԱԼԱՐԸ

Հարպը ումումիտէ Շամիէյնտէ զէհիլիլի
կազ իլէ պիր հիւճիւմտէ 2000 քիշի զէհիլիլէն-
միշ, 540 տէրհալ էօլմիւլ տիւր :

Ֆրանսատա պիր թէք չուգուրա 30 պին ա-
քէր տէֆն օլունմուլ տըր :

Լուսիթանիա թօրփիլլէնտիլինտէ 1915 Մա
յիս 15տէ 1300 ատէմ թէլէֆ օլմուլ տըր :

Հարպը ումումիտէ ճիւմլէ միլլէթլէրտէն
օն միլիօն ասքէր էօլմիւլ տիւր քի 1,804,500իւ
Ալաման տըր :

Հարպտա տօգուլ պուլուլ միլիօն աթ էօլ-
միւլ տիւր : Օն սէքիլ միլիօն ատէմ հարալան-
մըլ տըր : 800 պին քիշի թէգաուտ մաաշը ալը-
յօր : Ալաման հարալըլարընըն սալըսը տէօրթ
միլիօն 240 պին տիր : 2888 քիշի քէօր, 5410իւ
տէլիլէնմիւլ, 44,000ին էլի ալալը քէսիլմիւլ,
41,000 վէրէմ օլմուլ տըր, 1160 գարը հարա-
լանմըլ տըր :

Ալաման հիւլիւմէթի 36,400 ասքէլլէրէ
1,280,000 էօքսիւլլէրէ, 193,000 փէտէր հա վա
լիտէյէ շիմտի մաաշ վէրիյօր :

Հարպը ումումիլին տիւնեալա մաարաֆը
217,000 միլիօն տօլար օլմուլ տըր :

Հարպը ումումի սէպէպինտէն օն միլիօն
քիթապ նէշը օլմուլ տըր : Էն սօնու «Հարպ
Ճէպհէսինտէ հէր Շէյ Բահաթ Տըր» Գիթապը

տըր քի սալթ Ալամանիատա պիր միլիօն սա-
թըմբըզ վէ օթուզ լիսանլարա թէրծիւմէ օլուն-
մուշ տըր :

Նիւ Եօրգ էհալիսի եալընըլ խայրիսահ մադ
սէտլէր իչիւն սէնէտէ 14,000,000 սարֆ էթ-
մէքտէ տիր : Պունըն 6,000,000ը շէհրին հիւքիւ-
մէթի իտարէսինտէ պուլունան պիր մէնպատան
կէլիյօր, 8,000,000ը Ֆէրտլէր թարաֆընտան
վէրիլիյօր :

Ալմանլար եէնի պիր հապա կէմիսի եափը-
յօրլար քի 35,000 ալադ եիւքսէքտէն ուշուպ
սաաթտա 500 միլ սիւրաթտա ուշաճադ տըր :

Ֆրանսանըն միլլէթ պանգասընտաքի ալ-
թունըն միդտարը 2,000 միլիօն տօլարա եէթիշ-
միշ տիր : Ֆրանսա հիւքիւմէթի պու մէպլաղլա
էվրօփայը իգթիսատի միւշքիւթտան գուր-
թարմաղա չալըշաճադ տըր :

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Թէրք ի Թէպիհաթ.— Ժինէվտէ թէրք ի
թէսլիհաթ գօնֆէրանսը իճթիմայա պաշլատըր :
Պաշլըմ տէօլլէթլէր ալթըտան 20յէ գատար
վէքիլլէր եօլլատըլար : Հօլանտա մուրախիսար
Լուտօն ըրիսէթ էտիպ՝ իլք նութըլ իրատ էյ-
լէտի : Լուտօն պու տէֆա մէճլիս պիր անլայը-
շա կէլմէզ իսէ նէթիւմէսի տիւնեա իչիւն փէք
թէհլիքէլի օլաճաղընը պէյան էյլէտի : Օնտան
սօնրա Բուսիս վէքիլի Մաքսիմ Լիթվինօֆ Ին-
կիլիգճէ պիր նութգ էտիպ՝ կէչէն իճթիմատան
պէրու տիւնեանըն հալի նասըլ տահա Ֆէնա օլ-
տուղունու վէ գօմօսիօն տահա կէնիշ սէլահի-
յէթլէ հէման իչէ պաշլամասը լազըմ իտիյինի
իտտիա էյլէտի : Բէիս պու նութըլ վազթսըզ
տէյու Ֆրանսըզճայա թէրծիւմէ էթտիրմէտի, օ
սէպէպտէն 60 գատար զազէթա մուխապիրլէ-
րի տըշարը չըգտըլար : Էրթէսի իճթիմատա պիր
խուսուս հազգընտա իթթիֆադ հասըլ օլտու :
Ֆրանսա իտտիա էտիյօր իտի քի պահրիյէ գա-
պիլթլէրինին վէ նէֆէրլէրինին սալըսը տախի
թահտիտ էտիլմէլի տիր : Ինկիլթէրա, Ճափօն,
Ամէրիգա սալթ տօնանմա կէմիլէրինի էքսիլթ-
մէք քեաֆի տիր, տէյօրլար իտի : Ֆրանսանըն
նօթթա ի նազարը գապուլ օլունտու : Ալման-
լար ախէր պիր թէքլիֆ տահա կէթիւրտիլէր,
Խանի պէրրի օրտուլարընըն թահտիտինտէ իհ-
թիյաթ գապիթ վէ նէֆէրլէր տախի հիսապա ա-

լընմալը տըր տէյօրլար : Պու թէքլիֆ ըէտտ օ-
լունտու : Ախէր պիր մէսէլէ տախի ասքէրլիք
միլտտէթինէ հուտուտ գօյմադ գանունը տըր
քի պու Լէհիսթանըն թէքլիֆի օլուպ՝ օնա տա-
խի գարար վէրիլէմէտի, օլսա օլսա էն սօն հու-
տուտ հալինտէ պիր միլտտէթ թային օլունա-
ճադ տըր : Բուս մուրախիսար Լիթվինօֆ հէման
իչէ պաշլանըլպ՝ տօնանմա վէ օրտուլար թահ
տիտ օլունմալը տէյու իտտիա էտիյօր : Պու տէ-
ֆա Ալմանիս վէ Իթալիա տախի Լիթվինօֆա
գուվվէթ վէրիյօրլար : Լիթվինօֆ Մօսկօվատան
Խօլա չըգար իքէն Ալմանիս սէֆիլիինին սթա-
սիօնա կիթմէսինէ պիլէ մանա վէրիլիյօր : Ամէ-
րիգատան վէ Թիւրքիատան տախի պու մէճլիս
իշթիւրաք իչիւն մուրախիսալար կիթմիշ տիր-
լէր :

Միւքարէֆէ Զիյնէթլի.— Նոյեմբեր
11ինճի կիւնիւ պիւթիւն տիւնեա իչիւն ումու-
մի պիր ըէսմի կիւն օլտու : Օ կիւնիւ ճիհան
հարպը խիթամա էրտի վէ օնուն զիքրինէ սաաթ
11տէ իքի տադիգէ տիւնեանըն հէր թարաֆըն-
սա սիւքիւթ օլուպ՝ մախսուս զիյնէթլէր իճրա
օլունուր : Ամէրիգա ըհիսի պիր նութգ էտիպ՝
տիւնեա սուլհունըն նէ գատար էլզէմ իտիյին-
տէն պահա էյլէտի : Ֆրանսատա Ինկիլթէրա-
տա ասքէրի ալալար իճրա օլունուպ՝ նութգ-
լար իրատ էտիլտի : Հէր եէրտէ նամալիւմ ա-
քէրին մէգարը իւզէրինէ չիչէքլէր վազ էտի-
տի :

Մ. Ամէրիգատա Նոյեմբեր ինթիսապլարը
մուհիմ թէպտիլաթ մէյտանա կէթիւրտի : Կէ-
րէք մէպուսանա, կէրէք ալանա ազալար ինթի-
խապ օլունտու վէ տէմօգըրաթլար զիյատէ սէ-
չիլտի : Շիմտիյէ գատար մէպուսանա 216 Տէ-
մօգըրաթ վէ 213 Բիփըպլիքէն սէչիլմիշ տիր :
Անէյթտէ տախի միւսապի սալըտա տըրլար,
հէր պիրի 47 օլտու : Շէօյլէ քի պիր իքի պի-
թարաֆ եա չիֆթճի Փըրգասընա աիտ ազալա-
րըն ըչլէրի գօնթօլ էտէճէք տիր : Բիփըպլի-
քընլարըն պէօյլէ զալպ էթմէսինէ պիր գաշ սէ-
պէպ վար տըր : Պիրի իչկի մէսէլէսի, Տէմօգ-
րաթլար աչըգտան աչըղա «եաշ» տըրլար, եա-
նի իչկինին սէրպէսթ օլմասը թարաֆտարը
տըրլար : Բիփըպլիքընլար թադսիմ օլմուշ տըր
լար, պիր գըսմը «եաշ», տիկէրի «գուրու»
տըր : Ախէր պիր սէպէպ տախի քէսաթլըզ վէ
իշսիլիք տիր : Էհալի սօն տէրէճէ սըզլէթ ի-
չինտէ, Բիփըպլիքըն իտարէյէ խօշնուտաղլըզ-

լարընը պուռ եօլտա պիլտիրտիլէր: Իշտիզլիք, փէրուշանլըզ Ամէրիգատա չօգ ֆէնա տէրէճէ-լէրէ եկթիշմիշ տիր: Շու հաւոէ Ամէրիգա Գօնկրէսինի Տէմօգրաթլար խտարէ հտէճէլէր վէրէիս թամմ Ուիլսընըն զէմանընտա օլտու-ղու կիպի քէնտինէ մուխալիֆ օլտն Ֆըրդա էք-սէրիյէթի օլտն գօնկրէս իլէ իշ կէօրմէյէ մէճ-պուր օլաճագ տըր: Ուիլսընըն զէմանընտա Գօնկրէսին քէնտինէ մուխալիֆ օլտսը տիւն-հա իշիւն պիր ֆէլաքէթ օլտուշ իտի: Վէրսայլ ահտնամէսինի, ձէմիյէթ ի Ազվամը, տիւնեա մասքէմէսինի վէ Ուիլսընըն թէրթիպ էյլէտիյի սաիր ահտնամէլէրի Գօնկրէս գապուէ էթմէտի, հաթթա Ուիլսըն մէն ի միւսքիրաթ գանուընա պիլէ գարշը իտի: Տէմօգրաթլար տէրհալ պիր տէյաննամէ նէշը էտիպ՝ իշտիզլիյէ գարշը օ-լան ճիւմէ թէշէպպիւսլէրտէրէիսէ գուզվէթ վէրէճէլէրինի վէ մէմլէքէթին իմարընա ախտ ճիւմէ թէշէպպիւսլէրտէ պէրտպէր օլաճագա-րընը իլան էյլէտիլէր: Էվրօփատա պուռ ինթի-խապլար զայէթ էյի թէշտիր հասըլ էթտիլէր: Էվրօփա Տէմօգրաթլարըն կէօմրիւք վէ թիճա-րէթ մէսէյլէրինտէ տահա միւստատէլի օլա-ճագլարընը զանն էտիյօրլար: Հաթթա Էվրօփա նըն պօրճընա պիլէ միւստատէլի օլաճագլարընը զանն էտիյօրլար: Նիւ Եօրքտա էվլէլէքի վալի Բուզվէլթ 100,000 ռէյ ֆաղլա օլարագ երինէ գա դանտը, Իլլինօյդտա «Էաշ» նամգէտ 500 պին ռէյ ֆաղլա գազանտը, Մէսէչուսէթցտէ տախի կէ-լէք վալի, կէրէք Սէնէյթ աղասը Տէմօգրաթ օլտու, Քէնթըքի Բիփուսլիքէն պիր էյալէթ ի-քէն Տէմօգրաթ սէշիլտի: Պէօյլէճէ պիր չօգ Բի-փիլիքըն էյալէթլէր Տէմօգրաթ սէշտիլէր: Շիթտի նէթիճէ չու տըր: Մէճլիս ի Մէպուսան-տա 216 Տէմօգրաթ, 217 Բիփիլիքըն, պիր չիֆթի պիր տէ միւսթագիլ Բիփիլիքըն տըր: Սէնէյթտէ իսէ 48 Բիփիլիքըն, 47 Տէմօգրաթ պիր թանէ տէ չիֆթի ամէլէ վար տըր:

Ինկիլթէրրա.— Լօնտրատա Լօրալար գա-մարտը պինտաընտա Ինկիլթ գրալը խուսուսի մէրտտիմ վէ տէպտէպէ իլէ կէլիպ՝ Հինտիսթան Գօնֆէրանսընը քիւշտա էյլէտի: Էվլէլա գրալ պիր նութգ իրատ էյլէտի վէ պուշնա փաթիլա Մահարաճասը վէ Աղա Խան ճիւփապ վէրտիլէր: Հինտիսթանտան կէլէն մուրախապար իշինտէ պիր չօգ փրէնսլէր, փատիշահլար վէ հիւք-տարլար վար տըր քի օնյար քէնտիլէրէ մախ-սուս էլպիսէ վէ զիյնէթլէր իլէ հաղըր պուլուն տուլար: Գօնֆէրանտա պաշ վէքիլ Մագտօնալա

րէիս ինթիխապ օլունտու: Էտիլէն նութգլար-տա գրալ վէ իմփէրաթօրա թէշէքքիւր վէ սա-տագաթ պէյան օլունտուգտան սօնրա՝ Հինտիս թանըն տախի Տօմինիօն տէրէճէսինտէ պիր ի-տարէյէ մալիք օլմասը թալէպ օլունտու: Հինտ մուրախապարընըն զալլինճէ Հինտիսթան, Գանատա, ձէնուպի Աֆրիգա, Ավսթրալիա կիպի պիր միւսթագիլ իտարէյէ մալիք օլունտ՝ ճիւմէի Գրալ ձօրճա թապի օլմալը տըրլար: — Փրէնս ալ Ուէյլզ Կիլտ Հօլտա ձէճիլէթ ի Ազվամ իթթիհատը թէճէմիւիւնտէ պիր նութգ իրատ էյլէլիպ՝ տէտի քի «Միլլէթլէր ճէմիլէթի նէ ինանմայանլար, Ամէրիգա վէ Էվրօփատա պաղը գաթլար պիրագ տահա տէրինէ պագմալը տըրլար: Մուհարէպէ չափուգ գարարլար վէ թէ չէպպիւսլէր իլէ տուրմագ, միլլէթլէր արասըն-տա միւթէգապիլ անլայըլ վէ ալագա իլէ օ-լուր: Պրիթանիա էօլլէլէրի պիր միսալ օլմա-լը տըր: Տիւնեա էհալիսինին պիր րուպը արա-լարընտա մուհարէպէ մէսէլէսինի պիւսպիւ-թիւն լաղվ էթմիշ տիրլէր: Օնլար հէր պիրի ալ-ըլ հիւքիւմէթլէր իքէն՝ վէ ալըլ նիդամ հէմ ի-տարէլէրի վար իքէն՝ պիր մուհապպէթ վէ ան-լայըլ իլէ պաղըլ տըրլար: Օլ պիր միլլէթլէր տախի պէօյլէ Էափապիլիլիլէր:»— Մագտօնալա հիւքիւմէթի պէլէտիլէ վէ սաիր գրսմէն ինթի-խապլարտա զայալ էթմէքտէ օլմուշ տըր: Էսա-սէն ամէլէ հիւքիւմէթինի մէվլիտէ սաղալան Լիպըրալլար Էանի Լօյտ ձօրճ Փըրգասը տըր քի շիմտի ումումի ինթիխապ իշի չըգարմամագ վէ մուհաֆագաքեարանլարա գազանտըրմամագ իշիւն տախիմ ամէլէ Փըրգասընա ռէյ վէրիյօր-լար: Պու սէպէպաէն Լիպըրալ Փըրգասընտա ալըլմագ վուգու պուլունտ: Սըր ձան վէ Սըր Բօպէրթ կիպի մուհիւ աղալար արթըլ ամէլէ հիւքիւմէթինէ ռէյ վէրմէյէճէլէրինի պէյան էյլէտիլէր:

Ֆրանսատա տախի միլլի մէճլիս քիւշտա օլունտը: Ֆրանգլին Պուլիյօն հիւքիւմէթին խուսուսա Պրիանըն Ալամանիալա տօղրու միւ-լայիմ մէսլէքինէ հիւքմ էտիպ՝ ատէթա հարպ գարշըսընտա կիպի նութգ էյլէտի: Մէճլիստէ աղալար պիր պիրի իլէ Էուրօպուգլաշմաղտ պաշ լատըլար: Պիր պէօյիւք փէնճէրէ ճամը գըրը-լըպ պաղչէյէ տէօքիւլտիլէր վէ օրատա տախի գապիա տէվամ էթտի: Թա քի փօլիսլէր կէլիպ արալատըլար:— Ֆրանսա իլէ իթալիա արասըն տա պիր ուլուշմագ օլաճագը իւմիտի դաիլ օ-լույօր: Ամէրիգանըն Իսվիլէրա սէֆրի պիւ-

Թիւն դուրսված իւր չափը յօր քի պիւր հօլ պուլ սուն: Հիւքիւմէթ 5000 միլիօն ֆրանք թախսի- սաթ իսթէյօր մէմլէքէթին իսլահը իշխն: Պու մէպլաղ հօլլարա, զըրաթա, լիմանլարա, մէք թէպլէրէ վէ սէնայիէ սարֆ օլունաճաղ տըր: Պունտան մատա միլլի միւտաֆաա իշխն տախի 650 միլիօն ֆրանք թախսիսաթ իսթէյօր, պիւտ ճէտէ 476 միլիօն ֆրանք տախի իսթիզարաղ հօ- լու իլէ ալընաճաղ տըր: Ֆրանսատա իշխիլիք սայքի հօղ տըր, հէր քէս աղ չօղ իշ իլէ մէշ- զուլ տըր վէ սիւրուշանիլէթ հօղ տըր:

Ալամանիանըն սապըգ էրքեան ը Հարալ րէ- իսի ձէն: Լիւտէնտօրֆ եէնի պիւր քիթապ հաղ- մըշ տըր քի 1932տէ թէքըր պիւր ճիհան Հար- պը օլաճաղընը փէյլաւմպէրլիք էտիյօր: Պու տէֆա Լուսէնտօրֆըն ֆիքրլինէ կէօրէ էվրօ- փա իքիյէ թաքսիմ օլաճաղ, պիւր թարաֆտա Ֆրանսա, Եուկօսլաւիա, Բուլմանիա, Չէխօս- լաւիա, վէ Լէհիսթան օլաճաղ, օլ պիւր թարաֆ տա Ալամանիա, Բուսիա, Իթալիա, Ավսթրիա վէ Մաճարիսթան օլաճաղ: Հարալ Ալամանիա աբաղիսիւնտէ օլուպ՝ Ալաման չէհրլէրի վէ քէօյ լէրի խարապ օլաճաղ: Իլք համլէտէ թէյյարէ- լէր հալատա տէհչէթլի հիւճմ էտիպ՝ քէօյլէ- րի, չէհրլէրի խարապ էտէճէքլէր վէ էհալի օր- թալարտա զալաճաղ: Ալամանիատա տէհչէթլի պրթլլաղ օլաճաղ, Ինկիլիզլէր վէ Իթալիանլար Ալամանլարը թօփլալըպ՝ Իթալիայա կէօթիւ- րէճէքլէր, աքէրլիք իշխն: Ֆրանսըլար Մէյն ըրմաղընտան Թունայա զատար գօմանտա է- տէճէքլէր, Ֆրանսա վէ միւթթէֆիքլէրի զալիպ կէլէճէք: Ալաման մէտէնիլէթի մահվ օլաճաղ տըր:

Իթալիատա Մուսօլինի հիւքիւմէթինի տէ- վիրմէք իշխն պիւր կիզլի թէշքիլաթ մէյտանա չըգարըլմըշ տըր: Պու թէշքիլաթտա սապըգ զապինէ աղասը սինեօր Պէլօթի, մէշհուր փրօ- ֆէսօրլար, աքէրի եիւքսէք մէմուրլար վար ի- միշ: ձէնօլա տարէլֆինուըն փրօֆէսօրը կի- սէփ Րիէնսի, փրօֆ. Տինօ Րօպէրթօ, Միլան տարէլֆինուըն փրօֆէսօրլարընտան Լուիճի վէ սաիլլէր վար տըր: Պիւր չօղ պանքէրլէր վէ մէշ հուր զաթլար նէգարէթ ալթընտա տըրլար:

Բուսիատա տախի կէօյա պէօյիւք պիւր իւ- թիլալ թէշէպլիւսիւ մէյտանա չըգարըլտը վէ մուհաքէմէսի իճրա օլունուլյօր: Օրատա օլան Ինկիլիզ վէ պաշա էճնէպի միւհէնտիլլէր, մա աէն իլլէտէնլէր տախիլաէն պիւր իսթիլալ չը- գարըպ՝ էվրօփայա հիւճմ էտէճէք իմիշ: Պու

միւնասէպէթլէ Ինկիլիզ սիյասի ատէմլէրին, Փուէնգարէ վէ Պրիանըն իսմի սէօյլէնիյօր: Մաքսէտ Սօվիէթ եանի Պօլշէվիզ իտարէյի տէ- վիրիպ՝ եէրինէ գափիթալիսաթ հիւքիւմէթ կէ- թիրմէք իմիշ: Մուհաքէմէ տէվաւ էտիյօր, կէօյա մաղնուլարտան եէտիսի իզըրա էյլէ- միշլէր տիւր: Ֆրանսըգ վէ Ինկիլիզլէր թարա- ֆընտան քէնտիլէրէ աթֆ օլունան չէյլէր հիւճվ իլէ թէքըիպ էտիլիյօր: Չօղլարըն զաննընճա պու հիւքիւմէթին պիւր մանօլրասը տըր քի քէն տի մուվաֆֆաղիյէթսիզլիքլէրինի ունութտը- րըպ՝ էհալինին տիգաթընը տըշարըտան պիւր թէհլիքէյէ չէվիրսինլէր:

Պաղէտիմ Մէսէլէսի. — Լօստրա զապինէ- սինին պէյանաթը իւզէրինէ տիւնեանըն հէր թարաֆընտան Եէհուտիլէր թաղեիք էյլէտիքէ Պաղէտիմ Արապլարը գօրգտուլար քի հիւքիւ- մէթ պու թաղէֆէ տայանամաղ, եինէ Եէհու- տիլէր թարաֆընա տէօնէր: Միւսթէմլէքլէր նաղըըն Լօրտ Փէսֆիլտ իլք՝ միւտաֆաասընը սէօյլէտի, տէյօր քի, «Շիմտիքի մէսլէք հիշ պիւր վաղթ Պալֆուր պէյաննամէսինէ վէ Ին- կիլթէրա հիմայէսինէ մուսալիֆ տէյիլ տիւր: Էյան տօղուղ գապուլ օլունմուշ հօլտա Եէհու- տիլէր վար քի օնլար Պաղէտիմինէ կիրէպլիւր- լէր վէ Պաղէտիմին սըվարըլան էհմ զէր օլու- նապիլէն մահալլէրինի Արապլարա վէրմէք սէօ զիւ հօղ տըր:» Պու սէնէ 1500 տահա Եէհուտի գապուլ օլունաճաղ տըր:

Թիւրքիա միլլի մէճլիսի տախի քիւշատ օ- լունտը: Բէիս Քէմալ Փաշա պիւր նութգ էտիպ՝ Քիւրտ իսեանընըն պաստըրըտըղըն իլան իլէ օլտուլու մէտհ ու սէնա էյլէտի: Իզմիւր սէյլին- տէն տօլալը թէէսսիլֆ պէյան էյլէտի: Ֆըր- գալար հաղգընտա սէօյլէյիպ՝ հէր թարաֆ է- վինի ինթիզամտա սաղլամասընը վէ ճիւմհիւ- րիյէթէ սատըգ օլմայան քիմսէյի գապուլ էթ- մէմէսինի թալսիյէ էյլէտի: Սարիճի սիյասէ- թի վէ Եունանիսթան իլէ իմզալանան աւտնա- մէյի զէքը էյլէտի: Քէմալ փաշա Թիւրքիանըն հէր թարաֆընտա հօլունուղ էտէճէք տիւր:

Նիյր Իսթ Րիլիֆիմ Եունանիսթանտաֆի ի- շի. — Նիյր Իսթ Րիլիֆին Գօրֆու ատասընտա միւքէմէլ պիւր որբանոցը վար իտի քի իշինտէ 300 զատար որբլար պուլունըն իտի: Մէգըիւր միւհէսսէսէյէ 132,000 եէթիմ կիրիպ չըգմըշ տըր: Պու հաղընտա մէգըիւր միւհէսսէսէյին պիւ- նալարը վէ մէֆրուշաթը պէշ սէնէ իշխն պիւր

Եռանաս միւսսսէսէսինէ տէվր էտիւմիշ օլուպ՝ անըն հէյէթ ի խտարէսինտէ պիր տէ Ամէրի-
գալը պուլունանաճազ վէ երնէ իայրխաճ մազսէ-
տէ խըտմէթ էտէճէք տիր: Պու տէվր մուամէ-
լէսինտէ Ամէրիգա ելլիսի վէ Մ. Վէնիգէլօս
տախի հազըր պուլունմուշ տըր: Քէզալիք Բի-
լիֆ Աթինատաքի իշինի տէ խիթամա կէթիր-
միշ վէ րէխի Տօգ. Պարթըն օլ իշի տէ Եռանա-
լարըն խտարէսինէ տէվր էթմիշ տիր: Վէ կէ-
լէճէք պէշ սէնէ զարֆընտա Բիլիֆ Եռանախ-
թանտա զըրաթըն թէրազըրնա վէ չօճուզ-
լարըն խաթալըղըն տէֆ էթմէք մազսէտի-
նէ \$9,600,000 սարֆ էտէճէյինի վատ էթմիշ
տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Սիւրիատա կէօյա Հայ Պօլէվիգէր փրօ-
փականտաւ օլույօր կիպի Արապ զաղէթալա-
րը ֆէնա պէնտլէր եազտըլար, Կաթողիկոս վէ-
քիլի Կարօեան Սըրազան Լիպանան էմնիյէթ ի
ուսմումիյէ միւսիրինի վէ տախիլիյէ նազըրընը
զիյարէթ էտիպ՝ հիւսնիւ գապուլ օլմուշ վէ
հիւքիւմէթին էրմէնիլէրէ էմնիյէթի օլտուղու-
նա տախի պէյանաթտա պուլունմուշլար տըր:
Եփրատ զաղէթասը միւսիրի տախի Արապ միւ-
էլլիֆլէր իլէ կէօրիւշմէքտէ տիր:— Հայաստան
իշիւն 16 թրաքթօրլար հէտիյէ էտիլէճէք Ա-
մէրիգա Հայլարը թարաֆընտան: Պունուն ճըր-
նը Գալիֆօրնիա սէօզ վէրմիշ տիր, օն թանէսի
իշիւն իանէ աշըլմըշ տըր:— Նուպար Փաշա-
նըն վէֆաթը իլէ Բարեգործականըն րիասէթի-
նի Լօնտրատան Գալուստ Կիւլպէնկեան տէրիւհ
տէ էյլէմիշ տիր: Գալուստ Կիւլպէնկեանըն Ին-
կիլիզ կազ եազը շիրքէթլէրինտէ հիսսէսի օլ-
տուղու կիպի՝ Մուսուլ կազ եազըլարընտան տա
եիւզտէ պէշ ալաճազ տըր:— Գեր. Թորգոմ Ե-
պիսկոպոս էվրօփա Թեմինին առաջնորդը հալին
տէ տէվամ էտէճէք տիր:— Տօգթ. Շէրիտեան
Ժինէվ Թըպպ Ֆէզըլթիսինտէ փրօֆէսօր թա-
յին օլունմուշ տըր:— Հայ Գաթօլիքլէրտէն պիր
հիյէթ Ֆէթհի Պէյի զիյարէթ էտիպ՝ ազալի-
յէթլէր իշիւն օլան պէյանաթընա թէշէքըլ-
էյլէմիշլէր տիր:— Երուսաղէմ Պատրիարքը-
ղընա էն միւնասիպ նամղէտ Թորգոմ Եպիսկո-
պոս օլտուղու սէօյլէնիյօր:— Սթանպօլտա վէ
Թիւրքիանըն տախիլի վիլայէթլէրինտէ 6,000
գատար որր վէ գաղթական չօճուզլար վար ի-
միշ քի 4,450սի Սթանպօլտա, 100 թանէսի Գայ-
սէրիտէ վէ 500իւ իշէրիլէրտէ իմիշ: Պունլար

Փարգըլը Եօլլար իլէ Թալիմ ու թէրպիյէ ալը-
յօրլար:— Սեպտեմբեր 19տա Հայաստանտա
մէճպուրի թալիմ ու թէրպիյէ զանունը գա-
պուլ օլունտու:— Սթանպօլտա Պատրիարքա-
րանտա տախի պիր գօմիթէ սէշիլմիշ տիր:— Ֆը
րանսըզ հիւքիւմէթի Հայ գաղթականլարըն մէր
քէզ գօմիթէսի թարաֆընտան վէրիլէն շէհա-
տէթնամէլէրի գապուլ էտէճէյինի րէսմէն պիլ-
տիրմիշ տիր:— Երուսաղէմտէ օն իքի Արեղա-
լարա վարդապետլիք տէրէճէսի վէրիլմիշ տիր:
— Տօգ. Ռոպէրթ Արէլեանըն Օր. Մարգարիտ
Ռ. Մահճուպեան իլէ նիքեահը, Հոկտ. 11տէ
Ֆիլատէլֆիատա Վեր. Գ. Պատրոս Արէլեան է-
լի իլէ իճրա էտիլմիշ տիր:

ԱՐԱՆԸԼԸՅՕՐԼԱՐ

Էրզրումըն Գօլի գազասընտան վէ չիմտի
Պօսթօնտա մուգիմ Յարութիւն վէ հէմշիրէսի
Աստղիկին քէնտի էտրէսլէրինի Բահնիւմայա
կէօնտէրմէլէրի արզու օլունուր:

Պրն. Միհրան Ապէշեան աթիտէքի քիմսէ-
լէրին էտրէսլէրինի պիլմէք իսթէր, Աւետիս
Սաղպազարեան, Մինաս Սաղպազարեան վէ Ա-
ւետիս Ճանսըգեան: Քէնտիին էտրէսի.—
Calle Alvarez Thomas 1651, Buenos Aires, Arg. Rep.

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊէՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

«Յիսուս Կիպի Ալլահ»

Եպիսկոպոսական Բիլիսէ վէ Տիկեր Փրօ-
թէսթան Բիլիսէլէր

ԲՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Բուհանի Միւքալէալար

Ալլահըն Իրատէթի

Թապիաք վէ Ալլ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Ինթիմաի Պիր Պելա

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

Միլէթիմիլին Պագըլէսի

ՎԵՐ. Մ. Կ. ՓԱՓԱԶԱՆ

Կէշմիշին Խաթըրաթընտան Պիր ՍէՅՅԱՐ

ՄԻԻԹԷՆԷՎՎԻ

Նիւ Եօրգ Շէրիմին Անայիպաքը

Պրիքանիա Իմփէրաթօրուզ Գօնփէրանը

ՎԵՐ. Մ. Կ. Փափագեան Շիգալօտա

ՎԵՐ. Հ. Յ. ԱՇՃԱՆ

Պիր Իգաիաք